

FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

TRÉNINKOVÝ PROCES V CURLINGU,
SROVNÁNÍ ODLIŠNÝCH PŘÍSTUPŮ VEDENÍ TRÉNINKOVÉ JEDNOTKY

Diplomová práce

Vedoucí práce:

PhDr. Vladimír Süß, PhD.

Zpracoval:

Jiří Snítíl

PRAHA, BŘEZEN 2002

Svoluji k zapůjčení mé diplomové práce ke studijním účelům. Prosím, aby byla vedena přesná evidence vypůjčovatelů, kteří musí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení Adresa	Číslo OP	Datum vypůjčení	Poznámka

- 1 Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil pouze uvedenou literaturu.

Chtěl bych na tomto místě poděkovat za spolupráci trenérům Jiřímu Lubinovi, Rodgeru Schmidtovi a Alexandru Schonenbergerovi. Dále děkuji PhDr. Vladimíru Sussovi PhD. a paní Zdence Marvanové za ochotnou spolupráci při zpracovávání tématu. Mgr. Daniele Snítlové za pomoc s překladem z německého jazyka.

Obsah	
<u>OBSAH.....</u>	<u>1</u>
<u>1. ÚVOD.....</u>	<u>3</u>
1.1.HISTORIE CURLINGU	3
1.2. SITUACE V ČESKÉ REPUBLICE.....	4
1.3. CURLING ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH.....	4
1.4. NEJVÝZNAMNĚJŠÍ POŘÁDANÉ SOUTĚŽE.....	5
1.5. CHARAKTERISTIKA CURLINGU.....	5
1.5.1 ZAŘAZENÍ A PRINCIP CURLINGU.....	6
1.5.2. HERNÍ PLOCHA.....	7
1.5.3. HERNÍ NÁČINÍ.....	7
1.5.4. VÝZBROJ A VÝSTROJ HRÁČŮ.....	8
1.5.5. CHARAKTERISTIKA DRUŽSTVA.....	9
1.5.6. CHARAKTERISTIKY INDIVIDUÁLNÍCH HERNÍCH ČINNOSTÍ JEDNOTLIVCE.....	10
CHARAKTERISTICKÁ HERNÍ ČINNOST SKIPA.....	12
1.6. TRÉNINKOVÝ PROCES – OBECNÉ PŘEDPOKLADY	13
1.6.1. SLOŽKY SPORTOVNÍHO TRÉNINKU, JEJICH ZASTOUPENÍ V CURLINGU.....	13
1.6.2.OSOBNOST TRENÉRA.....	14
1.6.3. TYPY TRENÉRŮ.....	15
1.6.4. ŘÍZENÍ TRÉNINKOVÉHO PROCESU.....	16
1.6.5. KOMUNIKACE MEZI TRENÉREM A SPORTOVCEM.....	19
<u>2. CÍLE A ÚKOLY.....</u>	<u>23</u>
<u>3. METODIKA PRÁCE.....</u>	<u>24</u>
3.1. KATEGORIÁLNÍ SYSTÉMY.....	24
3.2. ANALÝZA DIDAKTICKÉ INTERAKCE.....	25
ZPRACOVÁNÍ DAT.....	32
3.3 POKUSNÝ SOUBOR.....	36
<u>4. VÝSLEDKY ANALÝZY DIDAKTICKÉ INTERAKCE TRENÉRA A DRUŽSTVA PŘI TRÉNINKU JUNIORŮ CURLINGU.....</u>	<u>38</u>
4.1. CHARAKTERISTIKA TRENÉRA V JEDNÉ TRÉNINKOVÉ JEDNOTCE:.....	41
4.1.1. JIŘÍ LUBINA SNÍMEK Č.1.....	41
4.1.2. JIŘÍ LUBINA SNÍMEK Č.2.....	48
4.1.3. ALEXANDER SCHONENBERGER SNÍMEK Č.1.....	56
4.1.4. ALEXANDER SCHONENBERGER SNÍMEK Č.2.....	64
4.1.5. RODGER SCHMIDT SNÍMEK Č.1.....	72
4.1.6. RODGER SCHMIDT SNÍMEK Č.2.....	80
<u>5. DISKUSE.....</u>	<u>87</u>
<u>6. ZÁVĚR.....</u>	<u>92</u>
<u>7. LITERATURA.....</u>	<u>93</u>

2 1. Úvod

1.1. Historie curlingu

První zmínky o hře zvané curling je možno najít ve Skotsku, a to počátkem 16. století. Konkrétnější organizační formu však curling dostává až v první polovině 19. století. V roce 1838 totiž vznikla ve skotském Edinburghu první národní curlingová organizace s velice zvláštním názvem, který však v zásadě přetrval do dnešního dne -- GRAND CURLING CLUB. Celosvětového zastřešení se curling však dočkal až v roce 1986, kdy začala pracovat mezinárodní curlingová federace (International Curling Federation - ICF), která byla v roce 1991 přejmenována na dnešní World Curling Federation - WCF (Světová curlingová federace).

Obr. 1, curling minulosti

Kontinentální Evropa si na první oficiální zmínky o curlingu musela počkat až na začátek 19. století, kdy byl v Bavorsku (SRN) v roce 1805 ustaven první curlingový klub. Přibližně v téže době se vyskytují paralelně nejen zmínky, ale vznikají také první kluby v sousedním Švýcarsku, a jeho centrem se stává Svatý Mořic. Dnes je v Evropě curling nejvíce rozšířen ve Skotsku a Švýcarsku, kde je v současné době více než 50 specializovaných curlingových hal a tamní liga je považována za nejkvalitnější v Evropě.

Skotští vystěhovalci exportovali svůj národní sport na severoamerický kontinent. První doklady o curlingu jsou z roku 1760, a to z Kanady. Dnes je Kanada zemí s nejširší členskou základnou, což se promítá i do jejího, v zásadě výsostného, postavení v mezinárodním měřítku, kdy se její týmy ve všech vypisovaných kategoriích umisťují, když ne na všech prvních, tak alespoň na většině prvních míst mistrovských soutěží. V Kanadě je také curling nejvíce navštěvovaný diváky.

1.2. Situace v České republice

Český svaz curlingu (ČSC) vznikl v roce 1990 jako občanské sdružení několika pražských klubů, které hrály a trénovaly na jediném stadionu v republice. To bylo z počátku v tréninkové hale na pražském Výstavišti. Později se zatím jediným místem v Praze sloužícím k tréninku i pořádání turnajů i mistrovských soutěží stal zimní stadion Hasa ve Vršovicích. ČSC sdružuje v současné době 280 aktivních členů, kteří hrají v 11 klubech. Od roku 1996 to jsou již i mimopražské kluby z Trutnova a Brna. ČSC organizuje od roku 1991 mistrovství České republiky v kategoriích seniorů (dlouhodobá soutěž mužů a žen – extraliga, I. liga, II. liga), juniorů a mixů (tým tvoří 2 muži a 2 ženy). Mistrovský tým v každé kategorii má právo reprezentovat Českou republiku na mistrovství Evropy, popřípadě světa, či Olympijských hrách. Mezi zatím nejlepší výsledky českého curlingu na mezinárodním poli patří 7. místo na mistrovství světa juniorů 1999 a 10. místo na mistrovství světa juniorů 2000. V kategorii mužů i žen se zatím nedaří účastnit se pravidelně v A skupině mistrovství Evropy. K dosahování lepších výsledků českým curlerům zatím stále chybí specializovaná hala (zimní stadion). Ta je nyní ve fázi před dokončením. Díky ní se vytvoří uspokojivé podmínky pro trénink a pořádání soutěží. Vznikne také více prostoru pro nové zájemce, kterého je zatím nedostatek.

Hala je projektována jako plně bezbariérová a tak se vytvoří možnost pro trénink zdravotně postižených.

1.3. Curling zdravotně postižených

Curling zdravotně postižených, zatím bohužel pouze kategorie vozičkářů, (Obr. 2) zažívá ve světě velký rozvoj. V roce 2002 se pořádá první oficiální mistrovství světa ve Švýcarsku. Curling zdravotně postižených je také jako nová disciplína zařazen na zimní Paralympijské hry. I u nás již existují první družstva vozičkářů. Jejich trénink ale zatím značně omezuje podmínky.

1.4. Nejvýznamnější pořádané soutěže

Curling se na mezinárodní úrovni hraje v mužské a ženské kategorii. V juniorské kategorii se v roce 1988. Nejlepšími 10 zemí se účastní mistrovství světa, mistrovství Evropy a světa. Na mistrovství světa postupuje podle žebříčného kvantitativního klíče 10 nejlepších zemí.

Obr. 2, curling vozíčkářů

Obr. 3, The Brier

Zvláštní pozornost zasluhuje Mistrovství Kanady (Brier), kam postupují nejlepší mužské týmy jednotlivých provincií. To je skutečnou událostí, svátkem curlingu. Zápasy tradičně vysílá kanadský sportovní kanál TSN a na finálová utkání není návštěva okolo 20 000 diváků neobvyklá. Obdobou Brier pro kategorii žen je The Scott Tournament of Harts. V posledních letech se za silné podpory sponzorů velice dynamicky rozvíjí World curling tour, obdoba tenisového, či golfového světového turné.

Na programu zimních olympijských her se curling poprvé objevuje v letech 1924 a 1928. V roce 1988, na už zmíněných hrách v Kanadě, bylo možno vidět curling jako ukázkový sport, tzn. sport, který se velmi vážně uchází o plný olympijský statut. Od roku 1998 je curling zařazen jako medailový sport do programu zimních olympijských her.

Obr. 4, curling na OH 2002

1.5. Charakteristika curlingu

1.5.1 Zařazení a princip curlingu

Standardní herní soutěž (Stibitz, 1982), kde proti sobě nastupují dva týmy. Hraje se na speciálně upravené ledové ploše 16 curlingovými kameny. Tým tvoří nejčastěji čtyři nebo tři hráči základní sestavy.

Hráči hrají na předem určených postech, které není možno v průběhu utkání měnit. V počtu čtyř hráčů odhazuje každý hráč v určeném pořadí dva kameny v jedné herní části (endu). Při účasti tří hráčů odhazují první dva hráči po třech kamenech a třetí hráč v pořadí dva kameny. Celé utkání se hraje na 8 nebo v případech mistrovství Evropy, mistrovství světa, olympijských her na 10 uzavřených herních úseků (endů).

Cílem družstva je zahrát pokud možno maximální počet svých kamenů blíže středu cílových kruhů, než je nejbližší kámen soupeře a udržet je tam až do konce probíhajícího endu. Po odehrání všech 16 kamenů se každý kámen, který je blíže středu, než středu nejbližší kámen soupeře, počítá jako jeden bod. Když v odehraném endu nezíská ani jedno družstvo bod, zaznamená se na výsledkovou tabuli nula. Body za jednotlivé skórující kameny se sečtou a výsledek se vyvěsí na tabuli do kolonky příslušného endu. Družstvo s vyšším součtem bodů ze všech odehraných endů je vítězem. Při nerozhodném výsledku po odehrání daného počtu endů rozhoduje extra end. V případě, že není jisté, který kámen je blíže středu, použije se speciálního měřidla. Měřidla se použije i v případě, že není jisté, zda kámen je v cílovém kruhu, či nikoliv.

Faktorem, který ovlivňuje hru družstva, je skutečnost, zda má družstvo v daném endu výhodu posledního kamene, nebo nikoliv. Před začátkem prvního endu se o tuto výhodu losuje, v následujícím průběhu hry má výhodu vždy družstvo, které prohrálo předchozí end.

Curling se v současné době provozuje ve specializovaných halách, ve kterých bývá nejčastěji od 2 do 8 drah umístěných paralelně vedle sebe. Mistrovství světa a ostatní velké turnaje se konají ve velkých hokejových halách, které se pro tento účel krátkodobě

adaptují. Důvodem konání velkých mezinárodních akcí v hokejových halách je malá kapacita curlingových hal, které mají většinou pouze několik stovek míst pro diváky.

1.5.2. Herní plocha

Curling se hraje na dráze s ledovým povrchem standardních, pravidly daných rozměrů. Na každé dráze jsou vyznačeny cílové kruhy a ostatní čáry. Všechny součásti herní plochy mají své názvy. Ty, stejně jako ostatní termíny, se v curlingu uvádějí v Angličtině.

Na obou koncích jsou odrazové bloky (hacks), které slouží jako výchozí bod hráčova pohybu při odhozu kamene. Ledový povrch je speciálně upravován a svou kvalitou zásadně ovlivňuje hru.

Plocha je v ideálním případě absolutně rovná. I milimetrové rozdíly výšky mezi jednotlivými částmi herního pole zásadně ovlivňují jízdní vlastnosti hraných kamenů, což je pro hru jeden z rozhodujících faktorů. Na rovnou plochu se nanášejí kapky vody, které mrznou v ledové krupky (pebble); ty tvoří vlastní herní povrch. Mezi krupkami ledu jsou mezery, kterými proudí vzduch, jenž působí zespoda na povrch kamene. To je hlavní předpoklad umožňující snadný pohyb kamenů. Kameny v průběhu hry obrousí povrch krupiček, tím se zmenšuje množství proudícího vzduchu pod kamenem a tak se do jisté míry mění vlastnosti herního povrchu (rychlost a točivost) a hráči musí vzhledem k měnícím se podmínkám přizpůsobovat styl hry. V ideálním případě ale vrstva krupek vydrží po celou dobu utkání a tím se zachovají poměrně konstantní herní podmínky. Proto se před každým utkáním staré obroušené krupky odstraňují a nanášejí se nové. Kvalita ledové plochy je ovlivňována i dalšími faktory, jako například teplotou ledu a vzduchu v hale, relativní a absolutní vlhkostí prostředí, velikostí a množstvím ledových krupek na palec čtvereční, kvalitou a teplotou používané vody. Příprava kvalitního herního povrchu vyžaduje mnoho znalostí a zkušeností. O ledovou plochu se stará tým icemakerů – speciálně vyškolených odborníků.

1.5.3. Herní náčiní

Curlingový kámen je vyroben z jednoho nebo dvou kusů skotského granitu (nejčastěji Trefor, nebo Blue Hone). Tvar i vlastnosti (točivost a rychlost) curlingového kamene se postupně výrazně měnily, zdokonalovaly se. Kámen, se kterým se nyní hraje, má zcela jiný vzhled a vlastnosti chování na ledě než jeho předchůdci.

Výroba kamenů je velice nákladná a probíhá pouze na dvou místech na světě, ve Skotsku a v Kanadě. Jeden nový kámen stojí přibližně 16 000 Kč. Je možné s ním při dobrém zacházení hrát až 20 let. Díky technologickému pokroku při výrobě kamenů a tím zlepšení jejich vlastností byl umožněn vývoj curlingu až do podoby, jak ho známe dnes. Hraniční rozměry a hmotnost kamene jsou uvedeny pravidly. Hmotnost se pohybuje od 17 do 19 kilogramů. Kámen má přibližně tvar červené krvinky. Po obvodě má obroušený pás, kterým naráží do ostatních kamenů. Na vrchní ploše je připevněno dnes nejčastěji plastové, dříve ocelové, držadlo. Všechny 8 kamenů patřící do stejné sady má stejnou barvu držadla odlišnou od barvy držadel druhé sady kamenů na téže dráze. Kameny mají na spodní části vybroušenou kružnici o průměru okolo 11 cm a šířce obvodu 5 mm. Ta tvoří styčnou plochu kamene a povrchu ledu.

Plocha kružnice svým charakterem umožňuje to, že se kámen při jízdě pohybuje po přibližně parabolické dráze. Její zakřivení závisí na poměru dopředné gravitační a odstředivé síly, které na kámen současně působí. Křivka dráhy kamene dále závisí na frekvenci otáčení pohybujícího se kamene kolem své osy. Ideální počet jsou 2,5 až 3 otočení na celou dráhu. Při nedostatečné rotaci je křivka dráhy kamene nepravidelná. Naopak při vysokém počtu otočení se kámen pohybuje takřka po přímce. Křivku pohybu kamene ovlivňuje ještě rychlost, jakou se kámen pohybuje vpřed. Při vyšší rychlosti je zakřivení dráhy menší. Na směr rotace závisí směr zatočení kamene.

1.5.4. Výzbroj a výstroj hráčů

Výzbroj hráče tvoří curlingové koště. Při hře se používají různé druhy košťat různých velikostí a z různých materiálů. Výběr koštěte závisí na kvalitě a povaze ledové

plochy a výkonnosti hráče. Nejčastěji se používají košťata z přírodních nebo syntetických materiálů o velikostech spodní části 8 a 10 palců. Nové typy košťat mají spodní části výměnné. V posledních letech se rozšiřují i speciální košťata používaná pouze při odhozu kamene. Ty mají se skutečným koštětem již málo společného. V Angličtině se nazývají „crutches“- podpěry, berle. Crutches poskytují hráči spolehlivou oporu při možné ztrátě rovnováhy při odhozu. Používají se také jako tréninkové pomůcky a pomůcky při hře seniorů.

V posledních letech se při hře hojně používají stopky, které slouží hráčům k přesnějšímu odhadu rychlosti jedoucího kamene.

Obr 5, speciální curlingová obuv

Curlingové boty (Obr. 5) jsou charakteristické tím, že jedna bota (kluzná) má podrážku z materiálu (nejčastěji teflonu, jiného hladkého plastu nebo kovu), který má k povrchu ledu minimální odpor a je tedy velice kluzký. Po této botě se hráč pohybuje ve skluzu při odhazování kamene a při určitých technikách metení. Na kluznou botu se navléká gumový návlek v případě, kdy je klouzavý pohyb nežádoucí. Naopak druhá hráčova bota (odrazová) je s podrážkou z neklouzavého materiálu a slouží při pohybu na ledě k odrazu. Místo kluzné boty se občas používají návleky.

K výstroji hráčů patří dále curlingové (nejčastěji tmavé) kalhoty z pružných materiálů, triko a bunda a kožené rukavice. Ženy někdy oblékají skládané sukně v délce nad kolena.

1.5.5. Charakteristika družstva

Jak již je uvedeno výše, curlingové družstvo tvoří většinou 5 – 7 hráčů, tj. 4 hráči základní sestavy a náhradníci. Díky tak malému počtu hráčů individuální herní výkon

jednotlivce velice ovlivňuje výkon celého družstva a přímo rozhoduje o úspěchu, či neúspěchu v utkání. Tento fakt je zřetelný hlavně na vysoké herní úrovni, kde jedna chyba může ovlivnit výsledek celého utkání. Každý hráč v družstvu má podle pozice, na které hraje, přesně stanoveny herní činnosti. Některé herní činnosti jsou vzhledem k herní pozici velmi specifické, jiné se shodují s činností ostatních hráčů.

1.5.6. Charakteristiky individuálních herních činností jednotlivce

Spočívá ve dvou na první pohled odlišných herních činnostech: odhazování kamene a metení. Skip a vice skip, kromě odhazování kamene a metení, provádějí ještě velice specifickou činnost: určují taktiku a herní varianty, které bude družstvo v průběhu utkání realizovat.

Odhoz kamene

Obr. 6, odhoz kamene

Odhoz kamene je základní prvek herní činnosti jednotlivce, v průběhu kterého se dostává herní náčiní (kámen) do hry. Odhoz kamene je v principu acyklický pohyb, který není náročný na energetický výdej sportovce, o to více jsou zde kladeny vysoké nároky na správné provedení techniky. Celý odhoz se skládá z několika fází:

- 1) Přípravná fáze
- 2) Fáze odrazu
- 3) Skluz
- 4) Vypuštění kamene
- 5) Odhled – dokončení odhozu

Hlavní faktory, které rozhodují o úspěšném provedení odhozu, jsou: správný směr, rychlost odhozu a vypuštění kamene. Ty je nutné zkoordinovat tak, aby kámen jel po optimální dráze a zastavil se na požadovaném místě, mnohdy s přesností na centimetry na 30 metrů dráhy.

Na rozdíl od většiny sportovních her není hráč při vykonávání herní činnosti pod časovým tlakem. Má dostatek času vše si uvědomit a zvážit všechny důsledky úspěšného i neúspěšného provedení. Jsou zde tedy kladeny vysoké nároky na jemnou motoriku hráče, která je ovlivňována vysokým psychickým napětím, jež vyplývá z vědomí rizika neúspěchu a vysoké zodpovědnosti.

Metení

Obr. 7, metení kamene

Metení je herní činnost, při které dvojice hráčů ovlivňuje rychlost a změny dráhy jedoucího kamene tím, že zahřívají led v bezprostřední blízkosti před jedoucím kamenem. Tím se snižuje třecí odpor ledové plochy a kámen tak pomaleji ztrácí svoji kinetickou energii a dojede dále než kámen, který metený nebyl.

Výsledek metení závisí na použitém materiálu koštěte, přítlačné síle vyvíjené hráčem na koště, frekvenci pohybu koštěte, začátku metení a dráze, po kterou je kámen meten. Dráha kamene se dá metením prodloužit, v závislosti na výše uvedených

skutečnostech, až o 4 metry .

S rychlostí kamene se mění poměr dopředné a odstředivé síly a v závislosti na tomto poměru se mění i zakřivení dráhy kamene. Tak se dá metením ovlivnit i „směr“ jedoucího kamene. Zjednodušeně řečeno: metený kámen zahýbá později. Této skutečnosti se hojně využívá při hře, kdy se díky správnému metení umisťují kameny do ideálního zákrytu za kameny stojící před cílovými kruhy. Tím se soupeřovi značně zkomplikuje možnost takto zahraný kámen vyrazit ze hry.

Metení je prováděno pod určitým časovým stresem. Jsou zde kladeny nároky na schopnost rozhodování a odhad situace. Doba, za kterou kámen urazí vzdálenost z ruky odhazujícího hráče na místo na druhém konci dráhy, se pohybuje od 11 do 24 vteřin. Bezprostředně po vypuštění kamene hráčem musí „metaři“ reagovat na rychlost kamene a

odhadnout pravděpodobné místo jeho zastavení. Vzhledem k tomu pak ovlivňovat jeho rychlost metením. Po celou dobu, kdy se kámen pohybuje reagovat na měnící se podmínky, mít kámen „pod kontrolou“.

Obr.8, maximální úsilí při metení

Metení je svou podstatou energeticky nejnáročnější herní činností v curlingu. (Obr. 8) Hráči na vrcholové úrovni metou téměř každý hraný kámen. To v případě hráčů na první a druhé pozici znamená v deseti endovém utkání až 60 kamenů.

Kámen může být dle pravidel meten po dráze, která má délku až 28 metrů. Při vynásobení zjistíme, že hráči umetou dráhu v délce až 1680 metrů za jeden zápas. Metení jednoho kamene trvá až 18 vteřin a srdeční frekvence dosahuje u hráčů okolo 180 tepů za minutu. Při mistrovských soutěžích se hrají dvě až tři utkání denně. Z toho vyplývají poměrně vysoké nároky na fyzickou kondici hráčů, převážně silově vytrvalostních schopností.

Existují dvě základní techniky metení. Metení s kluznou botou, kdy se hráč pohybuje klouzáním, a metení s neklouzavým návlekem, kdy hráč po ledové ploše jde. Při užívání techniky s návlekem, dle mého názoru, má hráč větší stabilitu a větší možnost využít hmotnosti těla k zatížení koštěte než při metení bez návleku. Metení je cyklická pohybová činnost, při které se zapojují převážně svaly horních končetin pletence ramenního, zádové svaly a břišní svaly.

Charakteristická herní činnost skipa

Curling je často označován za „šachy na ledu“. To vzniklo pravděpodobně pro značné zastoupení taktiky ve hře. Na špičkové úrovni, kdy oba týmy mají procento úspěšnosti

provedení blížící se 95 %, je mnohdy taktická vyspělost a inteligence skipa faktor, který rozhoduje o úspěchu v utkání.

Taktika a herní plán je ovlivňován mnoha faktory. Některé jsou známy již před utkáním, například herní vyspělost vlastního týmu a soupeře, druh a důležitost utkání. Některé faktory vycházejí najevo až v průběhu utkání: skóre, kondice ledové plochy momentální forma vlastního družstva a soupeře, fáze utkání. Skip se tedy ovlivňován mnoha různými vjemy rozhoduje a volí maximálně účinnou taktiku hry pro svůj tým

1.6. Tréninkový proces – obecné předpoklady

1.6.1. Složky sportovního tréninku, jejich zastoupení v curlingu

Tréninkový proces obecně tvoří složky:

- kondiční - rozvoj silových, rychlostních, vytrvalostních, obratnostních schopností a pohyblivosti
- technická - zaměřená na osvojování a zdokonalování sportovních dovedností, jimiž sportovec projevuje výkonnostní potenciál ve stížených podmínkách utkání (soutěže)
- taktická - je v dnešní době nutnou a nedílnou součástí tréninkového procesu. Je to proces zaměřený na osvojování vědomostí a na rozvoj schopností, které jsou v daném sportovním odvětví předpokladem úspěšného jednání sportovce nebo družstva v boji se soupeři
- psychologická - proces, který cílevědomě ovlivňuje sportovce a sportovní družstva. Výsledkem je stav optimální psychické připravenosti (Choutka a Dovalil, 1991)

Jednotlivé složky sportovního tréninku v podmínkách tréninku curlingu jsou zastoupeny vzhledem ke specifice hry v různé míře. Prioritu tvoří složka psychologická a

taktická, následuje složka technická. Kondiční složka, na rozdíl od většiny jiných sportovních her a standardních herních soutěží, je zastoupena v nejmenší míře.

U jiných disciplín je zvládnutí techniky (podmínka úspěchu) podmíněno výbornou fyzickou připraveností, jak obecnou, tak specifickou. Je prokázáno v praxi, že v curlingu dokonalá fyzická připravenost přímo nerozhoduje o možném úspěchu, či neúspěchu sportovce v soutěži. Technika hry (odhoz kamene) se dá zvládnout i s řekněme průměrnou fyzickou zdatností.

Kondiční trénink tvoří u špičkových hráčů v průběhu herní sezóny pouze přibližně 15 – 20 % celkového času. Maximum času je věnováno specializované přípravě na ledě, taktické a psychologické přípravě a utkáním. Toto je dáno charakteristikou hry. Curling je ze 75 % věc psychologie.

1.6.2. Osobnost trenéra

Trenér zaujímá v tréninkovém procesu ústřední a nezastupitelnou roli. Na jeho osobu jsou kladeny vysoké nároky, které jsou postupem času, se zvyšující se úrovní sportovních odvětví, stále širší, hlubší a specifičtější. Pro trenérskou práci je důležité, tak jako i pro řadu jiných činností, aby měl jedinec soubor základních předpokladů:

- a) vztah ke sportu a zejména ke svému sportovnímu odvětví
- b) souhrn všeobecného i odborného vzdělání
- c) odpovídající zkušenosti jak životní, tak i sportovní
- d) kvalitní měřítko morálních hodnot (smysl pro spravedlnost, zásadovost, jednání v duchu fair play atd.)

Hlavní rysy osobnosti trenéra dále charakterizuje soubor specifických vlastností a schopností, k nimž patří:

- a) celkový osobnostní profil, který by měl být pro svěřence vzorem, hlavně jedná-li se o děti a mládež; do profilu se řadí kromě povahových rysů i úroveň fyzické zdatnosti a výkonnosti (v konkrétním sportovním odvětví)

- b) vysoká úroveň občanské a sportovní morálky, sem se řadí vlastnosti jako charakter, zásadovost, čestnost, tolerance, spravedlnost, jednání v duchu fair play,
- c) přizpůsobivost, tvořivost, sociální citění.

Podle těchto základních předpokladů je možné vytvořit jakýsi základní model profilu osobnosti trenéra. U mnohých úspěšných trenérů se objevují další specifické předpoklady jako například houževnatost, cílevědomost, snaha se prosadit, sklony k vůdcovství a podobně. Předpoklady vyskytující se u úspěšných trenérů se do jisté míry shodují s předpoklady u špičkových sportovců. Jak ukazuje praxe, z řad bývalých úspěšných sportovců se mnozí dále prosazují jako neméně úspěšní trenéři a tyto předpoklady zde hrají svoji podstatnou roli. (Choutka a Dovalil 1991)

1.6.3. Typy trenérů

V průběhu trenérské práce se každý trenér pod vlivem vnějších i vnitřně působících faktorů formuje ve specifickou osobnost se všemi individuálními i obecnými znaky.

Typologie trenérů je značně různorodá, záleží na kritériích, které k porovnávání zvolíme. Například Stránský (1967) při určování typů trenérů používá tři základní hlediska, které postihují hlavní oblasti trenérské práce:

- a. ze vztahů trenér – sportovec
- b. ze zaměření v pedagogických postupech
- c. z charakteru řízení sportovců v soutěži

Podle těchto hledisek můžeme definovat základní typy trenérských osobností:

1a) typ autoritářský (autokratický) – uplatňuje svou vůli bez ohledu na názory sportovce, vydává striktní přesné příkazy, je stále nad situací. Nebere ohledy na názory svých svěřenců, nepřipouští diskusi. V jeho chování se objevují prvky ironie a podceňování, často vznikají konfliktní situace.

1b) typ liberální – ponechává svým svěřencům značnou volnost, nevydává téměř žádné příkazy, neprovádí ani kontrolu. Iniciativu přenechává téměř výhradně na svěřencích. Ti mohou otevřeně diskutovat o vznikajících problémech a řešit je.

1c) typ demokratický – vyžaduje aktivní přístup od svěřenců, jejich názory a připomínky k vedení tréninku. Vytváří otevřenou tvůrčí atmosféru. Je svým svěřencům spíše partnerem, než nadřízeným. Vyžaduje u svěřenců osobní zodpovědnost a vnitřní disciplínu.

2a) typ vědecký – má většinou příslušné vzdělání v oboru, je dobře teoreticky fundován, vyniká metodickou promyšleností činnosti, logickým výkladem, je přístupný novým poznatkům, hledá i vlastní způsoby řešení, stále konfrontuje teorii s praxí

2b) typ empirický – vychází hlavně z osobně nabytých praktických zkušeností, které často vedou až k fixaci myšlení, podceňování nových přístupů a teorie jako celku, často redukuje komplex příčin na jednotlivosti, má většinou dobrý přístup při jednání se svým okolím. Díky zkušenostem nachází upotřebitelná pravidla pro řešení tréninkových problémů.

3a) typ taktický – má vždy propracovaný postup a neustále řídí sportovcovu činnost, upozorňuje na jednotlivé vznikající situace, má dobré, často až detailní informace o soupeři.

3b) typ emocionální – vždy usiluje o vytvoření a udržení dobré nálady u svých svěřenců, o udržení bojovnosti a sebedůvěry. Dokáže regulovat emoční stavy svěřenců, má sklony k emocionálnímu jednání bez předchozí rozumové úvahy v závislosti na vývoji situace

3c) typ psychologický – vychází ze znalosti osobnostních rysů sportovců a jejich chování ve vypjatých situacích. Jejich chování dokáže na základě těchto znalostí včas předvídat, rozpoznat a efektivně regulovat.

Vyhraněné typy, stejně jako v klasické psychologické typologii se vyskytují málo, ale každý trenér se svým chováním k nějakému typu přibližuje.

1.6.4. Řízení tréninkového procesu

Jak uvádějí Choutka a Dovalil (1991), je řízení tréninkového procesu specializovaná praktická činnost, jejíž charakter a zaměření obsahu určují především požadavky daného sportovního odvětví, ale druhotně také věk a výkonnost daných sportovců. Trenér při vedení tréninkového procesu musí respektovat daná pravidla, zvláštnosti a zákonitosti podle věkové kategorie svěřenců jejich dosavadní sportovní aktivity.

Zvláštní pozornost je nutné věnovat tréninku dětí a mládeže. Proces musí respektovat vývoj jedince. Musí být zajištěna všeobecná příprava mladého sportovce, která zaručuje jeho harmonický vývoj. Tyto požadavky kladou vysoké nároky na šíři všeobecného i speciálního vzdělání, zejména na znalosti biologických, psychologických a pedagogických základů tréninkového procesu. (Choutka a Dovalil, 1991)

Trenér pracující s dětmi by se měl stát jejich sportovním i lidským vzorem. K jeho dalším předpokladům patří kladný vztah k dětem, schopnost získávat je pro sport a aktivní životní styl. Na osobních kvalitách a přístupu trenéra dětí závisí jejich další zájem, nebo nezájem o konkrétní sportovní odvětví, ale i o sport obecně. Na pozici trenéra dětí a mládeže se nejlépe hodí typ trenér – pedagog. Ve výkonnostním sportu trenér – organizátor zajišťuje i mnohé organizační záležitosti, které má ve vrcholovém sportu na starost organizační tým pracující pod vedením trenéra – specialisty. Z celkového pohledu je možné rozčlenit činnosti trenéra na:

- projekční a plánovací
- organizační
- realizační a ovlivňovací
- komunikativní a výchovné

Projekční a plánovací činnosti jsou značně náročné. Týkají se především obsahu tréninkového procesu, a proto souvisí s programovými dokumenty vydávanými metodickými centry vyšších odborných orgánů. Základním požadavkem na trenéra je, aby promyslel vlastní koncepci práce, úkoly a cíle tréninku. Je tedy na něm, aby vzal v úvahu několik činitelů:

- prognózu tendence výkonnosti v konkrétní sportovní disciplíně
- podmínky, ve kterých má tréninkový proces probíhat,
- počet a výkonnostní úroveň sportovců

Na základě těchto činitelů formuluje cíle. Z nich pak stanoví úkoly pro jednotlivé složky tréninku. Z těchto úvah pak vyplývá struktura tréninkového procesu a finálně podoba tréninkových plánů pro jednotlivá tréninková období a tréninkové cykly.

Organizační činnosti trenéra spočívají v zajišťování tréninkového procesu a účasti v soutěžích. Při tréninku dětí a mládeže a na výkonnostní úrovni bývá tato činnost rozsáhlejší než na vrcholové úrovni, kde se o tuto složku starají asistenti hlavního trenéra a členové realizačního týmu obecně. Při práci s dětmi a mládeží mají dobré organizační schopnosti trenéra významný vliv při spolupráci s rodiči a školou. Slouží ke získání jejich důvěry.

Realizační činnosti jsou jádrem trenérské profese. Obsahem je realizace plánu a jeho tvůrčí přizpůsobování měnícím se podmínkám. Aplikace tréninkového plánu a cílů v praxi, v terénu. Zde dochází k přímé vzájemné interakci sportovec – trenér. Realizační činnosti se obvykle dělí na činnosti rozhodovací a ovlivňovací.

Rozhodovací činnosti spočívají ve volbě optimální varianty plnění plánovaných úkolů. Při tomto bere trenér na vědomí dosavadní průběh plnění úkolů, výsledky testování sportovců, jejich subjektivní rozpoložení, vnější tréninkové podmínky, blížící se soutěže.

Ovlivňovací činnosti spočívají v navození odpovídajícího naladění sportovců na trénink nebo na výkon. Bez odpovídající aktivační úrovně nemůže sportovec ani kvalitně trénovat, ani podat maximální výkon v soutěži. Průběžné ovlivňování je založeno na

znalosti sportovce a družstva a v závislosti na tom na volbě vhodného psychologického přístupu.

Komunikativní a výchovné činnosti tvoří hlavní složku řízení tréninkového procesu. Je nicméně důležité, aby trenér byl schopen navazovat s jednotlivými sportovci kontakt. K jednotlivcům musí hledat vhodný přístup vzhledem k jejich povahovým vlastnostem. Záměrem trenéra by mělo být takové rozšíření a upevnění mezi osobních vztahů, které by postupně přerostly do vztahů kolektivních. Dobré vztahy ve skupině a s tím související dobrá atmosféra jsou důležitou součástí motivace sportovce. Zásadní význam pro kolektivní výchovu má jádro kolektivu, které se vytváří z neformálních autorit sportovců. Trenér by měl s jeho pomocí nepřímo řídit výchovnou práci. Ve vyspělých kolektivech se objevují formy samosprávného řízení života v kolektivu. (Choutka a Dovalil, 1991)

1.6.5. Komunikace mezi trenérem a sportovcem

Sportovní činnost, sportovní trénink a soutěž jsou oblastí společenských vztahů, v nichž vystupuje do popředí vztah člověka k člověku popř. mezi člověkem a malou sociální skupinou. Komunikace zde jako sdělování a přijímání informací v sociálním chování a sociálních vztazích lidí vnitřně souvisí s interakcí, působením lidí na sebe navzájem.

Komunikace má však zároveň rysy, které ji od interakce odlišují. Projevuje se to v těch momentech, kdy sdělování může probíhat „na dálku“, tj. tam, kde je vzájemná interakce komunikujících lidí minimální. (Janoušek, 1988)

K této situaci dochází v oblasti sportovní činnosti poměrně často. V curlingu je komunikace trenéra – kouče s hráči v průběhu utkání do značné míry omezena pravidly. Trenér – kouč může v soutěži s hráči komunikovat pouze před začátkem utkání, o přestávce a po skončení zápasu. V těchto případech se jedná převážně o komunikaci verbální, tj. interakci trenéra a hráčů. Při tréninku se využívá ale často komunikace „na dálku“. Nastává např. při komunikaci trenéra s hráčem odhazujícím kámen v momentě, kdy trenér stojí v cílových kruzích. Takovéto komunikace využívají i hráči mezi sebou v utkání.

Komunikaci dělíme v psychologii na komunikaci verbální (slovní) a neverbální (nonverbální). Verbální komunikaci vymezujeme jako záměrné používání prostředků neverbálního charakteru ke vzájemnému dorozumívání, vzájemnému ovlivňování i vyjadřování vzájemných vztahů. (Janoušek, 1968)

Existují mnohá třídění neverbálních prostředků komunikace. Argyle (1972) předkládá např. toto třídění hlavních neverbálních signálů člověka: tělesný kontakt, kývnutí hlavy, blízkost, pozice, pohledy, orientace, vzezření, výraz tváře, gesta.

Základní formou verbální komunikace je rozhovor. Předpokladem rozhovoru je používání stejného systému jazykových významů. Laik tady nemusí a mnohdy ani nemůže rozumět trenérovým instrukcím určeným hráči během tréninku. Pro rozhovor jako nejběžnější formu interpersonální komunikace jsou základní elementární role mluvčího a posluchače. Z hlediska mluvčího lze ve významové struktuře sdělování rozlišit přibližně 5 komponent:

- záměr sdělení
- smysl sdělení pro mluvčího
- věcný obsah sdělení
- smysl sdělení pro příjemce
- efekt na příjemce

(Janoušek, 1988)

Od mezi osobní komunikace se liší komunikace skupinová především tím, že se vztahuje ke skupině jako celku. Komunikace zde vede především ke společným významům a sama zase společné významy předpokládá. Společenství významů, pro komunikaci charakteristické, mívá rozmanitou strukturální podobu. Hovoří se tu o rozmanitých komunikativních sítích, eventuálně vzorcích. (Janoušek, 1988)

Ve většině případů je během tréninku komunikace obousměrná a má tedy povahu interakce, tzn. že podávaná informace ovlivňuje nejen jejího příjemce, ale i toho, kdo ji podal. Tato interakce vytváří mezi oběma partnery určitou vazbu.

Každá osobnost má určité charakteristické rysy interpersonálního chování. To znamená, že každá osobnost má dispozice reagovat určitým jí vlastním způsobem. V zásadě se rozeznávají tři obecné typy mezilidského chování, které je možno charakterizovat jako pohyb směrem k lidem, pohyb proti lidem, pohyb směrem pryč od lidí. (Slepička, 1988)

Při tendenci pohybu k lidem se předpokládá u jedince potřeba pozitivní odezvy, potřeba uznání, pozitivních vztahů s ostatními atd. Pohyb proti lidem naznačuje jedincovy sklony k soutěživosti, potřebu vynikat, získávat prestiž, uznání. Třetí typ se projevuje snahou o zachování nedotknutelnosti soukromí, pocitu nezávislosti.

Rozpoznání těchto osobnostních rysů má pro trenéra zásadní význam. Na základě těchto poznatků může předpokládat chování sportovce a zvýšit tak kvalitu vzájemné komunikace trenér – sportovec. (Slepička, 1988)

Zlepšováním komunikačních schopností by mělo přispět k zlepšení ovlivňování sportovce trenérem, a tím i ke zlepšování výsledků společné činnosti, zkvalitňování tréninkového procesu, zlepšení výsledků v soutěžích.

Zlepšováním komunikačních schopností rozumíme nalezení společného systému jazykových významů, schopnost brát v úvahu i názor druhého (sportovce). Základ komunikace je interpersonální percepce, tj. schopnost vnímat ostatní lidi, chápat je, cítit s nimi. Interpersonální percepce bývá vrozená, je však potřeba ji dále záměrně rozvíjet. Východiskem pro tento rozvoj je analýza chování trenéra, která je vnějším projevem vztahu ke sportovcům. Trenér by měl své chování sledovat a zdokonalovat v tréninkové praxi. (Choutka a Dovalil, 1991)

Diagnostické prostředky trenéra – kouče

Snahou každého trenéra - kouče je objektivizovat hodnocení sportovce. Mezi základní diagnostické prostředky, pro něž není potřeba zvláštní technické vybavení, patří:

- a) měření - předností je objektivnost a srovnatelnost výsledků. Získané výsledky však neříkají nic o příčinách nedostatků
- b) dotazování - velmi málo využívané, vhodné je např. u začínajících družstev
- c) pozorování - nejvyužívanější diagnostický prostředek, který je velmi úzce spjatý s posuzováním. Posuzování souvisí se všemi třemi zmiňovanými metodami.

Za cíl pozorování můžeme označit co možná nejlepší poznání osobnosti sportovce. Pozorování probíhá na základě vnímání, nikoli však celkového, ale výběrového charakteru. V praxi trenér málokdy zaznamenává výsledky svého pozorování. A to nejen díky tomu, že plní během sportovního tréninku nebo soutěže mnoho jiných úkolů, ale i díky tomu, že práce trenéra - kouče má bezprostředně interakční charakter.

Pokud však trenér chce poznávat příčiny nedostatků např. v provedení dovednosti u hráče, nebo chce-li zjišťovat možné reakce hráčů na činnost trenéra, měl by se pohybovat ve vědecké rovině pozorování. K tomuto účelu jsou vytvářeny posuzovací techniky, které můžeme rozdělit i takto:

1. přímý záznam
2. kategoriální systémy
3. posuzovací škály

(Svoboda, Karger a Kocourek, 1980)

1. Přímý záznam - cílem je zachytit určitá fakta a následovně je interpretovat. Můžeme pořídit záznam písemný, grafický, zvukový, obrazový.
2. Kategoriální systémy - jsou systémy, při jejichž používání se zaměřujeme na předem určené stránky projevu hráče (popř. trenéra, rozhodčího).
3. Posuzovací škály - jedná se o posuzování hráčů (koučů atd.) s použitím předem určeného měřítka čili škály. Jde vlastně o posuzování porovnávání hráčů navzájem, z různých (prakticky libovolně zvolených) hledisek.

Typy posuzovacích škál:

- a) numerické škály
- b) grafické
- c) pořadové a párové srovnání
- d) nucená volba
- e) analytické škály
- f) standartizované škály
- g) technika kritických případů

(Svoboda, Karger a Kocourek, 1980)

2. Cíle a úkoly

Cíle:

1. Naším cílem je analyzovat didaktickou interakci trenéra a družstva juniorů v curlingovém tréninku .
2. Na základě .analýzy porovnat tréninkové přístupy jednotlivých trenérů.

Úkoly:

1. Pořídit audiovizuální záznam vybraných tréninků curlingu
2. Zpracovat výsledky pomocí metody ADI a vyhodnotit interakci jednotlivých trenérů.
4. Vyhodnotit výsledky a provést zobecnění získaných výsledků vzhledem k budoucí trenérské praxi.

3. Metodika práce

Jedná se o deskripci a analýzu chování trenéra v tréninkových jednotkách na základě videozáznamu tréninkových jednotek. Základní metodou je neparticipantní pozorování pomocí předem určených kategoriálních systémů. (Pelikán, 1998)

3.1. Kategoriální systémy

Jedná se o systémy posuzování (hodnocení) předem určené stránky projevu hráče (kouče, učitele). Základem kategoriálních systémů je plán přípravy zahrnující především záměr, seznam odpovídajících projevů očekávaných v situacích, které se budou posuzovat. Při vlastním pozorování dochází také k zařazování projevů hráče (trenéra) do předem určených kategorií. Jde o systémy výběrové, v nichž velmi záleží na autorem zvolených záměrech, kategoriích atd.

Při konstrukci kategoriálních systémů výběrových záznamů je důležité, aby každá kategorie byla explicitní, tj. aby byla vymezena v pojmech vykreslujících plně projevy jež mají být pozorovány, situace v nichž k nimž dochází, co předchází i co následuje. (Svoboda, Karger a Kocourek, 1980)

3.2. Analýza didaktické interakce

Analýza didaktické interakce je výzkumná metoda, která využívá observačních, záznamních a výpočetních technik. Ty umožňují získat empirická data o činnostech účastníků didaktického procesu. Pod didaktickou interakcí rozumíme všechno to, co se děje mezi účastníky didaktického procesu a co je podstatné z hlediska jejich vzájemného působení a žádoucího efektu. Didaktická interakce je bezprostředně přístupná našemu smyslovému poznání a dalšímu studiu. Vzájemné vztahy, které jsou v pozadí, nejsou obvykle takto přístupné a je nutno je vysazovat z charakteru didaktické interakce.

Analýza didaktické interakce umožňuje na základě získaných empirických dat reprodukci didaktického procesu. Tím vytváří předpoklady pro přechod od pouhého popisu

jedinečných událostí ke zkoumání hlubších tendencí didaktického procesu a k poznání jeho podstaty.

Analýzou didaktické interakce lze zaznamenávat děj ve vyučovací jednotce (v tréninku) a relevantní souvislosti na časové ose, umožňuje formulovat nejrůznější výzkumné úkoly, které by odpovídaly na otázku jaký je, jaký byl a jaký by měl být didaktický proces.

Předností analýzy didaktické interakce je vysoká spolehlivost získaných didaktických faktů, časová neomezenost při jejich zpracování a možnost konzervace pro další výzkumy. Pracnost této metody je možné omezit např. kódováním přímo do počítače. (Dobry, Svatoň, Šafaříková a Marvanová, 1997)

Kategoriální systém ADI

Základem ADI je 9 kategorií, které vymezují:

- formy chování učitele (trenéra)
- formy chování žáka nebo skupiny žáků ve funkci
- formy projevu učitele (trenéra)
- postojovou aktivitu učitele a míru vyjádření věcného obsahu
- druh činnosti, která je předmětem didaktické interakce
- činnost žáka (hráče) skupiny a celého družstva, determinující současně vztah učitele (trenéra) k
- ostatním účastníkům didaktického procesu

Každá kategorie má různý počet disjunktivně definovaných subkategorií, které jsou opatřeny znakem, který umožňuje záznam a další zpracování. Popis didaktické skutečnosti tedy umožňuje 9 kategorií a 78 subkategorií.

Metoda ADI se skládá ze:

1. shromažďování dat

- pořizování záznamu (snímkování)
- přepis snímku a vymezení jednotek didaktické interakce

2. kódování (formální zápis)
 3. interpretace výsledků
 4. identifikační štítek
- (Dobrý, Svatoň, Šafaříková a Marvanová, 1997)

1. Shromažďování dat

a) pořizování záznamu

Z každého tréninku jsem pořizoval dva záznamy. Jeden pomocí diktafonu a druhý videokamerou. Záznamy začínají v momentě zahájení tréninku, končí ukončením tréninku trenérem. Před začátkem každého tréninku jsem uvedl do diktafonu údaje týkající se následujícího tréninku. Záznam z diktafonu obsahuje vše, co trenér během tréninku řekl – verbální složku komunikace. Záznam z videokamery obsahuje veškeré nonverbální projevy trenéra. Je zde velmi jasně zaznamenáno, zda se kouč obrací k jednotlivci, skupině či k celému týmu. Součástí celkového záznamu jsou také důležité prostředky nezaznamatelné pomocí diktafonu ani videokamery, tj. události, které se staly během tréninku v prostorách haly. Například záznam rozhovoru trenéra s cizím člověkem, telefonát.

b) přepis snímku tréninkové jednotky

Přepis se provádí na předtištěný formulář A3, přičemž každý list se pro přehlednost čísluje. Je nutné na titulní stranu uvést údaje, které později tvoří základní informace na identifikačním štítku. O každé tréninkové jednotce jsem uváděl tyto údaje: místo a datum kdy byl uskutečněn, počet hráčů, zaměření tréninku.

Natočený záznam z diktafonu jsem přehrál na kazetu a v průběhu přehrávání jsem zde nahrál do záznamu signály, oddělující Ss úseky. Vlastní přepis probíhal tak, že jsem vždy po vyslechnutí Ss úseku a zhlédnutí odpovídající části videozáznamu provedl přepis.

Přepis jednotky začíná označením číslem, dále označením časového intervalu, který je vždy Ss a může obsahovat i více než jednu jednotku. Jednotka didaktické interakce nemusí být ukončenou větou, zároveň však může obsahovat více vět. O jednu jednotku se jedná v tom případě, že se v průběhu Ss intervalu vyskytl pouze jeden druh trenérova

chování. Tento druh chování je vymezen vždy jednou z forem chování, zařazených v dimenzích kategoriálního systému, určitou formou projevu trenéra (4. dimenze), druhem činnosti, která se stává předmětem didaktické interakce (5. dimenze) a druhem interakce mezi učitelem a ostatními účastníky didaktického procesu (viz 7. dimenze, resp. ještě 2.,3., 7. nebo i 8. dimenze). (Dobry, Svatoň, Šafaříková a Marvanová, 1997)

Každá osoba, která přepis provádí musí samozřejmě předem kategoriální systém znát. Záznam se přepisuje do označených sloupců: „Činnost učitele“, „Činnost žáka (hráče)“, „Činnost skupiny“, „Činnost třídy (družstva)“.

2. Kódování

Formální zápis se provádí na zvláštní formulář formátu A4. Formulář obsahuje sloupec pro záznam pořadového čísla jednotky didaktické interakce, sloupec pro záznam časového intervalu a devět sloupců pro záznam odpovídajících znaků označujících jednotlivé subkategorie, jimiž se každá jednotka popisuje. Vlastnímu kódování na zvláštním formuláři předchází očíslování jednotlivých listů, vypsání číselných jednotek didaktické interakce v pořadí do 1. sloupce a označení tréninku kódem do pravého horního rohu 1. listu. Zanášení údajů přímo do počítače včetně jednotek ADI se děje postupně.

Každá jednotka didaktické interakce se zapisuje na nový řádek minimálně pěti, maximálně devíti písmeny. V dimenzích 1, 4, 5, 6, 9 musí být vždy zapsán určitý znak. Jestliže se jev v dimenzi 2, 3, 7 a 8 nevyskytuje, zůstávají příslušné sloupce v řádku dané jednotky didaktické interakce nevyplněné. Kombinace 5, maximálně 9 znaků, pomocí kterých je jednotka didaktické interakce zaznamenána, představuje formální zápis konkrétního druhu chování učitele.

Třebaže se každá jednotka didaktické interakce kóduje jako samostatný celek, nesmí se její obsah chápat izolovaně, vytrhávat z kontextu. Je třeba ji vidět v souvislosti s předcházejícími nebo následujícími jednotkami. Tím se předchází zkreslení.

Formální zápis, prováděný na zvláštní formulář, končí přenesením všech dat do počítače. Počítač provádí základní kontrolu formálního zápisu. Jednotky didaktické interakce, které kódující osoba chybně písmeny označila a dopustila se tak

předpokládaných věcných či logických nesrovnalostí, počítáč označí. (Dobry, Svatoň, Šafaříková a Marvanová, 1997)

3. interpretace výsledků

Výsledky metody ADI lze vykládat:

1. Charakteristika didaktické skutečnosti nebo jen jejího prvku

- uvádí se údaje o frekvenci zjišťovaných jevů nebo na základě sledování těchto frekvencí u velkých výběrů či u celého souboru se dochází k poměrně obecné charakteristice např.

a) charakteristika učitele v určité vyučovací jednotce, kouče v utkání, trenéra v tréninku

b) charakteristika instrukce jako jedna z forem chování učitele (kouče, trenéra)

Tento typ interpretace se objevuje v počátečních fázích didaktických výzkumů. Má omezenou hodnotu, ale poskytuje nezbytně nutné základní informace.

2. Druhým způsobem interpretace sledujeme a vysvětlujeme, jak se prvky didaktické interakce vzájemně ovlivňují a v různých vazbách mění. Pokoušíme se hledat kauzální vztahy mezi činnostmi učitele a činnostmi žáků, tedy přibližujeme poznatky běžným sledováním nepozorovatelné.

a) vzájemná proporce tří forem chování učitele (trenéra) - instrukce, korekce a zpětné informace a některé příčiny jejich proměn

b) proměny indexu emocionálnosti a neutrálnosti a indexů dominance a integrace ve vazbě s učivem a didaktickými situacemi

c) stručná charakteristika převládajícího didaktického řídicího stylu

(Dobry, Svatoň, Šafaříková a Marvanová, 1997)

4. identifikační štítek

Každá tréninková jednotka se eviduje a obsahuje tyto údaje:

1. jméno trenéra, délka jeho trenérské práce, číslo snímku, datum pořízení záznamu
2. adresa haly
3. charakteristika družstva (junioři, juniorky, výkonnostní úroveň)
4. počet hráčů
5. typ hodiny (tréninková jednotka)
6. celková doba trvání tréninku
7. jméno osoby, která jednotku snímala, přepsala a vymezila jednotky didaktické interakce a zakódovala.

Standardizace metody

Analýza didaktické interakce je kvalitativní analýza. Je založena na přímém pozorování didaktických skutečností ve vyučovací jednotce a na sledování záznamů s tím, že to, co vidíme, čteme a slyšíme, pozorujeme a zařazujeme do příslušných dimenzí a kategorií.

Standardizovanou metodou musí charakterizovat přiměřená validita, reliabilita, citlivost a hospodárnost. Při zjišťování míry standardizace ADI byly přijaty některé postupy prověřování dílčích charakteristik standardizace vyšetřovacích technik kvalitativního charakteru a byly přizpůsobeny zvláštnostem metody ADI. Přitom byly respektovány dvě zásady:

1. vysoká úroveň jedné z charakteristik standardizace není dostačující podmínkou kvalitního výzkumu a serióznosti zobecnění dat.
2. k platným výsledkům nelze dospět při nedostatečné úrovni už jedné charakteristiky standardizace (zvláště při nízké validitě a reliabilitě).

(Dobrá, Svatoň, Šafaříková a Marvanová, 1997)

Validita

Validita ADI podobně jako validita metod dalších interakčních a pedagogických výzkumů úzce souvisí:

- a) s filozofickou a světonázorovou orientací autorů, s oficiální pedagogickou a didaktickou koncepcí
- b) se způsobilostí autorů z těchto pozic a v souladu s nimi vytvářet vyšetřovací metodu.

V souvislosti s validitou bylo třeba odpovědět na tři zásadní otázky:

1. Odráží výzkum skutečně objektivní realitu?

Metodou ADI se sledují zjevné činnosti učitele a pomocí nich se učitel charakterizuje, jeho činnost lze záměrně ovlivňovat.

2. Jsou výzkumné postupy logicky a věcně správné a jaká je logická validita postupu?

Sestavení metody ADI předcházela hluboká analýza jevů s tím souvisejících, tj. především výzkum činnosti učitele TV z mnoha stránek, použitelnost již známých interakčních metod ve zvláštním prostředí, způsob registrace zjevných odpovědí třídy (atp.), omezenost techniky co do vybavení přístroji vzhledem k možnosti použít ji na hřišti, v bazénu, terénu a nikoli pouze např. v jedné stabilní tělocvičně.

3. Nedochozí při práci s metodou ADI ve fázi záznamu, kódování a dekódování k chybám?

V tomto případě je významná tzv. konstruktová validita. Bylo třeba zjistit, které konstrukty (faktory) se nejvíce vážou k rozptylům v posuzovacím výkonu. Velikost rozptylů v ADI souvisí s chybami pozorovatele, přítomného ve vyučovací jednotce a doplňujícího verbální či jiný akustický záznam, dále souvisí s chybami při přepisu snímku a při vymezení jednotek didaktické interakce a nakonec s chybami při kódování.

Několikaletá praxe naznačila, že osoba plně zacvičená v ADI, koncentrovaná na plnění úkolu, když svědomitě zachycuje didaktické situace učitel - žák, učitel - skupina či třída (v našem případě trenér - hráč) domluveným způsobem zaznamenává v nejednoznačných případech postojovou aktivitu učitele, pak zanechává spolehlivý snímek vyučovací jednotky. Velikost rozptylů při přepisech snímků, vymezení jednotek

didaktické interakce a při kódování souvisí v první řadě s mírou zručnosti osob. Po precizaci obsahu a organizaci zručnosti významně poklesl počet chyb při všech těchto posuzovacích výkonech.

Při kódování jednotek didaktické interakce zručnými osobami dále bylo možné pozorovat nerovnoměrné rozložení chyb v jednotlivých dimenzích. Po přesnějším vymezení dimenzí a v rámci každé dimenze i jejích jednotlivých kategorií (např. instrukce, korekce atd. v rámci 1. dimenze formy chování učitele) poklesl počet chybných posuzovacích úkonů a rozložení chyb s ohledem na procento pravděpodobnosti se stalo rovnoměrnější. Přeprogramovaný kategoriální systém prokázal větší, přiměřenou platnost. (Dobrá, Svatoň, Šafaříková a Marvanová, 1997)

Reliabilita

Metodou ADI lze označit za reliabilní, neboť se podařilo co nejvíce eliminovat zdroje nízké spolehlivosti, tj. chyby v samotném diagnostickém prostředí, chyby osob pracujících metodou a vliv zkoumaného prostředí.

Snímek didaktické interakce pomocí magnetofonového záznamu, který se pak přepisuje a kóduje, má na rozdíl od metod typu Flanderse vyšší předpoklad pro spolehlivost, neboť posuzovatel se k záznamu může opakovaně „post hoc“ vracet, s rozmyslem jej analyzovat a charakterizovat pomocí znaků kategoriálního systému. A navíc při přímém posuzování ve vyučovací jednotce je vyloučené zachytit i všechny v metodě ADI vymezené proměnné didaktické skutečnosti.

Při přepisu a vymezení jednotek didaktické interakce opakovaně u těchto osob bylo dosaženo vysoké shody ($r_{yy'} = 0,90$ až $0,95$). Přiměřená stabilita byla zjištěna při kódování, pracovala-li osoba s konečnou verzí kategoriálního systému (shoda $0,90$ a více, resp. $0,80$ až $0,89$ u jednotlivých dimenzí a významná shoda co do výskytu chybných úkolů v jednotlivých dimenzích $t_{vyp} = 2,08$, resp. u další zručné osoby $2,006$ $t_{0,01} = 3,335$). Stabilitu v přepisu a vymezení jednotek lze dosáhnout v krátkém čase a v kódování po cca 4 úkolech.

Objektivita zacvičených pozorovatelů při přepisu, vymezení jednotek didaktické interakce a při kódování byla rovněž prokázána. (Dobry, Svatoň, Šafaříková a Marvanová, 1997)

Zpracování dat

Zakódovaný záznam VJ je dále počítačově zpracován. Program zpracování má dvě části - závaznou a volitelnou.

Závazný program zajišťuje vedle základní dokumentace o VJ podstatné údaje o didaktické interakci v celé VJK a v její hlavní části. Výstupní tabulky obsahují:

1. vstupní data
2. celkový přehled kvantitativních údajů o činnosti učitele v celé VJ a v hlavní části VJ
3. charakteristiku činnosti učitele v didaktické interakci v celé VJ a v hlavní části VJ na základě vybraných ukazatelů

Volitelný program umožňuje výzkumníkovi rozšířit tyto údaje o charakteristiku:

1. postojové aktivity učitele ve vazbě s učivem a didaktickými situacemi
2. vybraných forem chování učitele, především instrukce, korekce a zpětné informace, ve vazbě s postojovou aktivitou, druhy činnosti, které jsou předmětem didaktické interakce, a s didaktickými situacemi.

Podle povahy sledovaného jevu jsou evidovány tyto druhy výstupních charakteristik:

- četnosti znaku v kategorii
- celková četnost znaků v kategorii
- četnost znaku v kategorii, vyjádřená v procentech (z počtu JDI v celé= VJ, z počtu JDI dané kategorie nebo jiného zkoumaného jevu)

index

Při srovnání dvou nebo více VJ u jednoho učitele nebo při hodnocení učitelů navzájem se používají procenta. K vyjádření podílu dvou jevů se používá index. Počítá se podle vzorce (příklad pro index dominance/integrace D/I):

$$\text{index D/I} = \frac{(x_1 - x_2)}{(x_1 + x_2)}, \text{ při čemž } x_1 = \text{četnost D}; x_2 = \text{četnost I.}$$

Mezi indexem a procentovými hodnotami existuje jednoduchá vazba. Z indexu lze snadno vypočítat procentové hodnoty. Naopak z procentových hodnot se snadno vypočítá index.

Příklad: Pro procentové hodnoty 80 a 20; $(80 - 20) / 100 = 0,6$

Hodnoty indexu se pohybují mezi + 1.00 (kladná hodnota se týká jevu uváděného v indexu na prvním místě) a - 1.00 (záporná hodnota se týká jevu uváděného v indexu na druhém místě). Pro jednodušší vyjádření hodnot indexu a jejich změn autoři ADI empiricky sestavili tuto stupnici:

0,01 až 0,20	zóna mírné intenzity
0,21 až 0,50	zóna střední intenzity
0,51 až 0,80	zóna silné intenzity
0,81 až 1,00	zóna krajní intenzity

Hodnota 0.00 vyjadřuje vyrovnaný podíl četností obou jevů.

(Dobrá, Svatoň, Šafaříková a Marvanová, 1997)

Možnosti využití metody ADI ve zkoumání didaktické interakce v průběhu sportovního tréninku

Metodu analýzy didaktické interakce jsem mohl velmi dobře využít ve své práci, ačkoli byla vytvořena pro získávání dat o činnosti účastníků didaktického procesu - učitele a žáků ve vyučovací jednotce tělesné výchovy.

Pro využití zkoumání didaktické interakce v tréninkovém procesu popřípadě v utkání je nutné provést malé úpravy v postupu získávání informací, prepisování snímku, kódování i v interpretaci výsledků.

V procesu školní tělesné výchovy postačuje pořízení pouze magnetofonových záznamů vyučovacích jednotek. V případě tréninku jsem se rozhodl využít jednoho magnetofonového záznamu a jednoho záznamu z videokamery, a to z toho důvodu, že v případě nejasností týkajících se citového zabarvení projevu trenéra, či jiných nejasností mi velmi často pomohl videozáznam zpracovávaného tréninku. Nutné změny se týkaly podoby identifikačního lístku zejména v těchto položkách:

1. jméno učitele - jméno trenéra
2. škola - družstvo
3. adresa školy - adresa haly
4. typ hodiny -- vždy herní doba celého trvání tréninku
5. ročník
6. rozmezí hlavní části vyučovací jednotky
7. vyučovací epizody určené k vyhodnocení – doba celého tréninku

Při prepisu snímku jsem použil stejný předtištěný formulář A3 jen s drobnými úpravami:

činnost učitele	činnost trenéra
činnost žáka	činnost hráče
činnost skupiny	činnost skupiny
činnost třídy	činnost družstva

V těchto dimenzích jsem zapisoval zkratky forem kontaktu trenéra a hráče, družstva:

NR =	nepřímá recepce
PR =	přímá recepce
NK =	nepřímá kontrola
PK =	přímá kontrola

Natočený záznam z diktafonu jsem přehrál na magnetofonovou kazetu a v průběhu přehrávání jsem zde pomocí záznamu nahrál i signály, oddělující Ss úseky. Vlastní přepis jsem prováděl vždy až po vyslechnutí 5s úseku a zhlédnutí videozáznamu. Prováděl jsem, stejně jako se provádí při přepisu vyučovací jednotky, přesný fonetický přepis. V případě zahraničních trenérů jsem prováděl přepis v jejich mateřštině, respektive angličtině a němčině. Pokud trenér mlčel, používal jsem značku: -----

Z hlediska kódování jsem nemusel provádět velké úpravy. Formální zápis jsem prováděl na formulář A4 bez jakýchkoliv úprav. V dimenzích 1, 4, 5, 6, 9 musí být vždy zapsán určitý znak, to jsou dimenze týkající se:

- 1 forma chování trenéra
4. forma projevu trenéra
- 5 druh postojové aktivity trenéra a míra vyjádření věcného obsahu
- 6 předmět didaktické interakce
- 9 činnost družstva determinující vztah trenéra v didaktické interakci k družstvu

Pokud jsem jev v dimenzích 2, 3, 7 a 8 nezaznamenal, nechával jsem dané sloupce v řádku dané jednotky didaktické interakce nevyplněné.

Dimenze 2, 3, 7 a 8 se týkají:

2. hráč ve funkci, demonstrace - v případě utkání jsem zde uváděl znak, jestliže trenér hovořil s asistentem, hráčem atd.
3. skupina ve funkci – demonstrace více hráčů najednou
7. druh činnosti hráče determinující současně vztah trenéra v didaktické interakci k hráči. Nejčastěji skip nebo hráč při odhozu.
8. druh činnosti skupiny hráčů determinující současně vztah trenéra v didaktické interakci ke skupině; nejčastěji tvořily skupinu dva hráči metaři.

Z hlediska interpretace výsledků jsem výsledky metody ADI vyložil z hlediska charakteristiky didaktické skutečnosti a údajů o frekvenci této skutečnosti v tréninku. Dále

potom uvádím charakteristiku curlingových trenérů v utkání z hlediska formy jejich chování, formy projevu atd..

Domnívám se, že metodu ADI lze s úspěchem a bez větších úprav využívat, nejen pro tréninky curlingu, ale i v tréninku jiných sportovních odvětví.

3.3 Pokusný soubor

Pokusný soubor tvořili tři curlingoví trenéři z České republiky, Švýcarska a Kanady. Všichni se specializují na trénink juniorských družstev. Záměrem bylo provést pilotní studii trenérů z hledisek:

věk, trenérské zkušenosti, hráčské zkušenosti v minulosti či současnosti, dosažené trenérské třídy, popřípadě odborné vzdělání související s jejich trenérskou praxí

Na spolupráci při výzkumu byli ochotni se podílet:

Jiří Lubina (Česká republika) 1970 (J. L.)

Je typickým představitelem trenérů mladé české generace. Působí jako trenér mládeže v Prvním Krkonošském Curlingovém Klubu Trutnov. Tam se hlavní mírou podílí na rozvoji curlingu v oblasti. Sám je dosud aktivním hráčem 1 celostátní ligy. Curlingu, a tím i trenérské činnosti se věnuje od roku 1997. je držitelem 3. trenérské třídy curlingu.

Rodger Gustav Schmidt (Kanada) 1953 (R. S.)

Bývalý špičkový hráč (2x mistr Evropy a 2. místo na mistrovství světa), curlingu se věnuje profesionálně jako trenér a ice maker od roku 1990. V současné době je hlavním trenérem české juniorské reprezentace. Je diplomovaný učitel tělesné výchovy.

Alexander Schönenberger (Švýcarsko) 1939 (A. S.)

Působí jako hlavní trenér v kantonálním juniorském curlingovém tréninkovém středisku v Lucernu. Trenérské praxi se věnuje od roku 1980. Je držitelem trenérské třídy „Junioren+Senioren Experte“. Je diplomovaný učitel tělesné výchovy. Pod jeho vedením v současné době trénuje velice nadějný tým chlapců, který v současnosti hraje kantonální mistrovství juniorů B.

4 4. Výsledky analýzy didaktické interakce trenéra a družstva při tréninku juniorů curlingu

Zakódované záznamy tréninků byly zpracovány pomocí počítače. Program určený k tomuto procesu zpracování se skládá ze dvou částí, části závazné a volitelné. Závazná část programu obsahuje vedle základní dokumentace o utkání i důležité údaje o didaktické interakci v celém tréninku.

V této části práce interpretuji výsledky získané metodou ADI, které se týkají interakce mezi trenérem a družstvem v průběhu tréninku curlingu juniorů.

Výstupní tabulky obsahují:

1. Vstupní data

Jsou prakticky totožná s identifikačním štítkem, udávají jméno trenéra, délku jeho praxe, číslo snímku, místo a datum pořízení snímku a celkovou dobu tréninkové jednotky.

2. Celkový přehled kvantitativních údajů činnosti trenéra v tréninkové jednotce

Zde je uveden přesný počet zaznamenaných didaktických jednotek v jednotlivých dimenzích. Můžeme zde tedy např. zjistit, kolik podal kouč instrukcí, korekcí atd. hráčům jako jednotlivcům skupinám či celému družstvu. Za každým kvantitativním údajem je uvedeno procentuelní vyjádření tohoto počtu.

3. Charakteristika činnosti trenéra v didaktické interakci v tréninkové jednotce na základě vybraných ukazatelů

Tabulka obsahuje celkový počet didaktických jednotek, celkovou dobu trvání tréninkové jednotky a počet jednotek v 5sekundovém intervalu. Je zde uveden počet jednotek spadajících do dimenzí 1A, 1B, 1C, 1G a 1H týkajících se formy chování interakce. Stejně tak zde můžeme najít četnosti a procentové hodnoty týkající se věcného obsahu interakce, tedy dimenzí 6A, 6B a 6C. Dále jsou zde zpracovány indexy kontaktu

mezi trenérem a hráčem, trenérem a skupinou, trenérem a družstvem, tedy údaje o didaktické situaci celého tréninku a také o průměrném počtu řečových kontaktů na jednoho hráče. V závěrečné části této tabulky najdeme informace o počtu řečových kontaktů na družstvo v průběhu tréninku.

4. Celkový přehled kvantitativních údajů o činnosti trenéra v hlavní části tréninkové jednotky

Jelikož jsme nerozdělovali tréninkovou jednotku na jednotlivé části, jsou údaje v tabulce shodné s údaji v tabulce č. 1.

5. Emocionálnost/ neutrálnost – učivo – didaktické situace

V této tabulce můžeme najít index vyjádření emocionálnosti / neutrality trenéra v didaktické interakci. Jsou zde uvedeny indexy interakce trenér - hráč, trenér - skupina hráčů a trenér - družstvo.

6. Dominance/ integrace – učivo – didaktické situace

Stejně jako tabulka č. 5 nás i tato informuje o indexu, který vyjadřuje míru dominance a integrity objevující se v projevu kouče. Opět jsou zde uvedeny indexy interakce trenér – hráč, trenér – skupina, trenér - družstvo.

7. Instrukce

Tato tabulka nám dává informace o podávaných instrukcích, jako jedné z forem chování trenéra. Najdeme zde celkové množství podaných instrukcí určených hráči, skupině hráčů či družstvu. Dále je zde index poměru neutrality a emocionality opět v interakci trenér – hráč, skupina a družstvo. Také výsledky indexu poměru dominance / integrace. V závěrečné části tabulky jsou uvedeny počty didaktických jednotek v dimenzích 6A, 6B, 6C a jejich procentové hodnoty, vztahující se k předmětu didaktické interakce mezi trenérem a hráčem, skupinou a družstvem.

8. Korekce

Tabulka je sestavena stejně jako předchozí tabulka instrukce. Informuje o počtu podaných zpětných informací v průběhu utkání a uvádí procentové hodnoty vyjádření jejich výskytu. Seznamuje nás s indexem vyjadřujícím vztah dominance a integrace. Stejně jako v tabulce č. 7 je zde uvedena četnost didaktických jednotek v dimenzích 6A, 6B, 6C a jejich procentové hodnoty, vztahující se k předmětu didaktické interakce mezi trenérem a hráčem, skupinou a družstvem.

9. Zpětná informace

Opět i tato tabulka uvádí četnost podaných zpětných informací v průběhu utkání a procentové hodnoty výskytu. Udává index emocionality / neutrality a index dominance / integrace. Dále potom počet didaktických jednotek v dimenzích 6A, 6B a 6C.

10. Dotaz

Závěrečná tabulka uvádí opět četnost a procentové hodnoty didaktických jednotek v dimenzích 6A, 6B a 6C, týkajících se tedy předmětu didaktické interakce mezi trenérem a hráčem, skupinou a družstvem.

4.1. Charakteristika trenéra v jedné tréninkové jednotce:

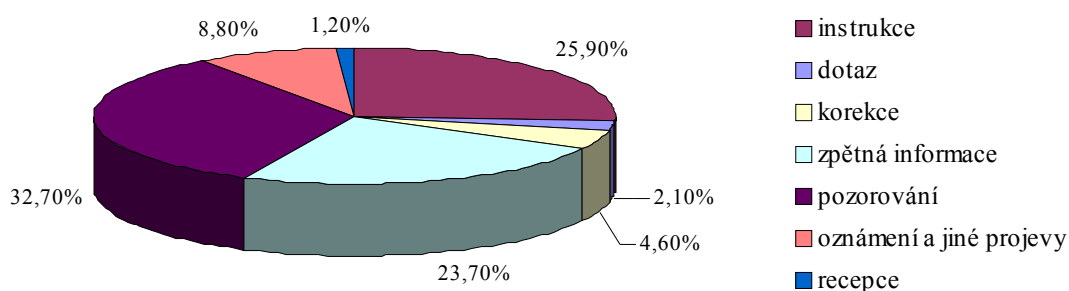
4.1.1. Jiří Lubina *snímek Č.1*

Tréninková jednotka trvající 42 minut obsahovala 566 jednotek didaktické interakce. Na jeden pětisekundový interval připadlo v průměru 1,12 JDI.

Z forem chování trenéra (kategorie 1) se vyskytovaly jednotlivé subkategorie v zastoupení:

<u>KATEGORIE</u>	<u>%</u>	<u>JDI</u>
instrukce	25,6	145
korekce	4,6	25
zpětná informace	23,7	134
oznámení a jiné projevy	8,8	50
dotaz	2,1	12
recepce	1,2	7
pozorování	32,7	185

Graf 1, zastoupení forem chování trenéra

Ve sledované tréninkové jednotce byly v rovnováze zastoupeny instrukce, zpětná informace. Převyšovalo pozorování. Tyto kategorie výrazně převažovaly nad korekcí a dotazem. Dále se vyskytly další formy trenérova chování: oznámení a jiné projevy a recepce. Další kategorie trenérova chování (posuzování, spoluúčast dopomoc) se v průběhu pozorování nevyskytly.

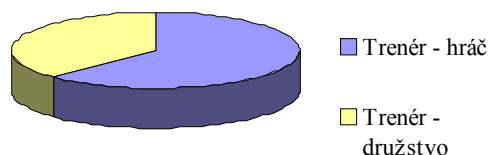
Předmětem didaktické interakce (kategorie 6) byly zastoupeny subkategorie:

Herní (učební) činnost	94%	(532 JDI)
Organizační a přípravná činnost	4,6%	(26 JDI)
Činnost bez didaktického významu	1,4%	(8 JDI)

V celé tréninkové jednotce připadlo na jednotlivé didaktické situace:

Trenér - hráč	62,4%
Trenér – skupina hráčů	0,0%
Trenér – družstvo	37,6%

Graf 2, zastoupení didaktických situací

V průběhu tréninkové jednotky byl trenér celkově:

středně neutrální	(index E/N = -0,37).
mírně integrující	(index D/I = -0,01)

V interakci s hráčem byl trenér:

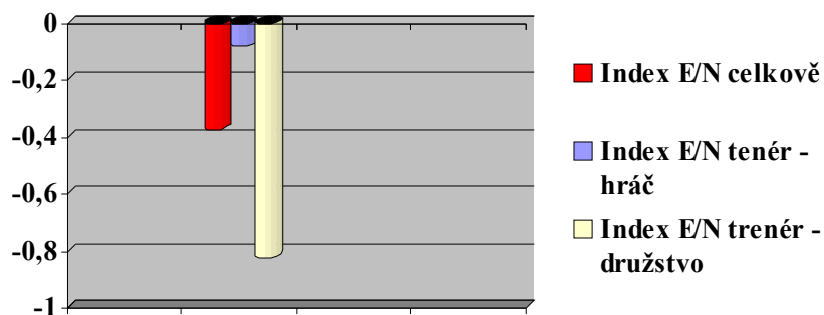
mírně neutrální	(index E/N = -0,08)
mírně dominantní	(index D/I = 0,08)

V interakci s družstvem byl trenér:

krajně neutrální	(index E/N = - 0,82)
silně integrující	(index D/I = -0,68)

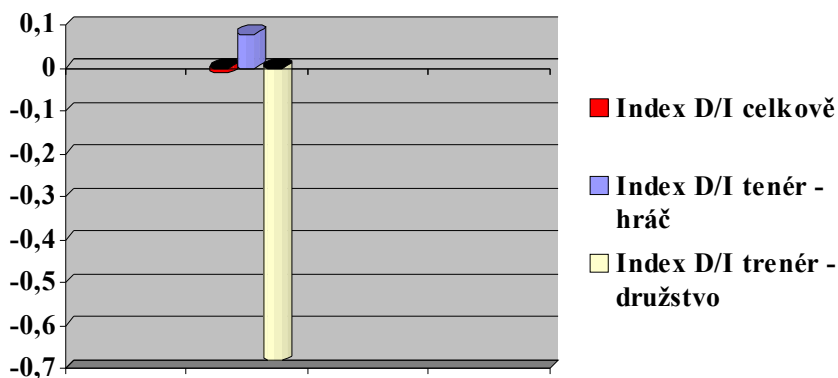
Interakční situace trenér – skupina se nevyskytly.

Graf 3, poměr emocionálnosti/ neutrality v celkovém trenérově chování:

Graf 4, poměr dominance/integrace

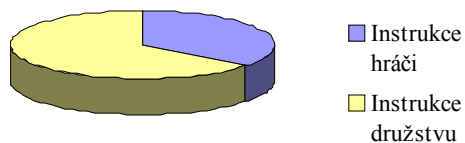
v celkovém trenérově chování:

Charakteristika instrukce jako jedné z forem chování trenéra

Instrukce se vyskytla v **25,6%**, **35,9%** všech instrukcí bylo určeno hráči jednotlivci, **64,1%** družstvu. **91%** instrukcí se týkalo tréninkové činnosti, **9%** organizační a přípravné činnosti

Graf 5, poměr instrukcí hráči a družstvu

Při instrukcích byl trenér:

celkově středně neutrální (index E/N = - 0,30)

mírně dominantní (index D/I = 0,10).

Při instrukcích podávaných hráči byl trenér:

středně emotivní (index E/N = 0,30)

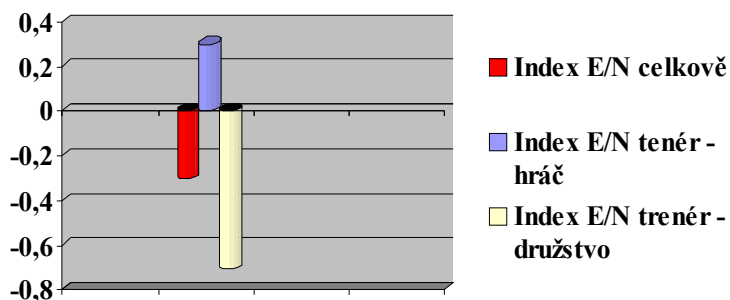
středně dominantní (index D/I = 0,40)

při instrukcích podávaných družstvu byl trenér:

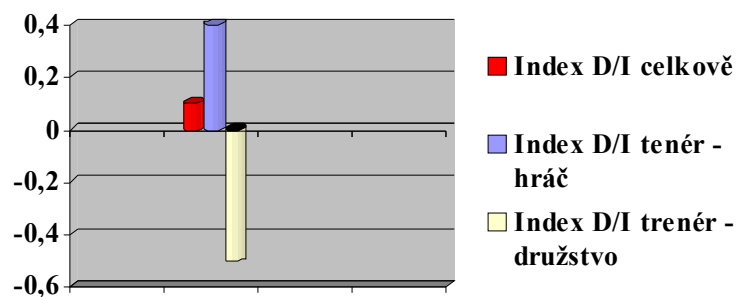
silně neutrální (index E/N = - 0,70)

silně integrující (index D/I = - 0,50)

Graf 6, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování při podávání instrukcí:

Graf 7, poměr dominance/ integrace v trenérově chování při podávání instrukcí:

Charakteristika korekce jako jedné z forem chování trenéra

Korekce se vyskytla v **4,6%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **100%** všech korekcí bylo určeno hráči jednotlivci.

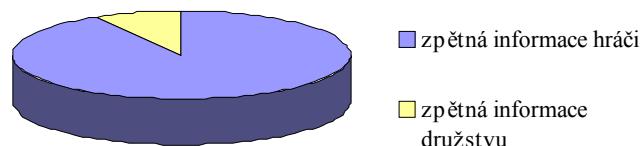
Při korekcích podávaných hráči byl trenér:

Krajně dominantní (index D/I = 0,90)

Charakteristika zpětné informace jako jedné z forem chování trenéra

Zpětná informace se vyskytla v **23,7%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **91,8%** všech zpětných informací bylo určeno hráči jednotlivci, **8,2%** družstvu.

Graf 8, poměr zpětných informací hráči a družstvu

Při zpětné informaci byl trenér:

celkově silně emotivní (index E/N = 0,50)

středně integrující (index D/I = -0,30).

Při zpětné informaci podávané hráči byl trenér:

silně emotivní (index E/N = 0,60)

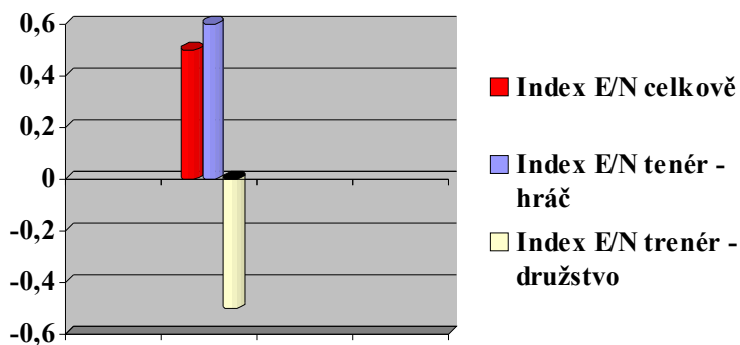
středně integrující (index D/I = - 0,30)

Při zpětné informaci podávané družstvu byl trenér:

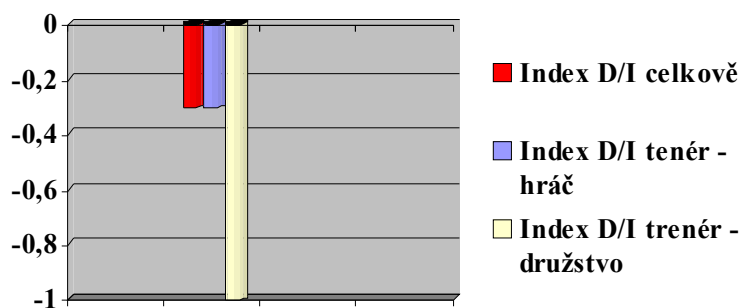
silně neutrální (index E/N = - 0,50)

krajně integrující (index D/I = - 1,00)

Graf 9, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, zpětná informace:

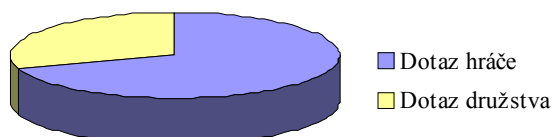
Graf 10, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, zpětná informace:

Dotaz

V trenérově chování se vyskytl dotaz v **2,1%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **70%** všech dotazů bylo určeno hráči jednotlivci, **30%** družstvu.

Graf 11, poměr dotazů hráči a družstvu

Výsledky kategorií 4 (formy projevu trenéra), 7 (druhy činnosti hráče) a 9 (formy projevu družstva)

Ve sledované jednotce byly zastoupeny formy projevu trenéra:

<u>FORMA PROJEVU</u>	<u>%</u>
řečový projev	62,6
pohybový projev	1,8
mlčení	35,5

Z druhů činnosti hráče byly zastoupeny:

<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	14,6
nepřímá recepce (v nečinnosti)	0
činnost pod přímou kontrolou	52,5
činnost bez přímé kontroly	0

Z druhů činnosti družstva byly zastoupeny:

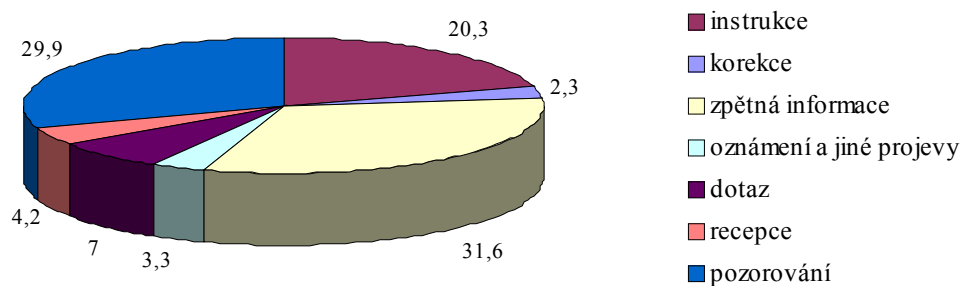
<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	20,9
nepřímá recepce (v nečinnosti)	16,6
činnost pod přímou kontrolou	5,8
činnost bez přímé kontroly	56,6

Tréninková jednotka trvající 43 minut obsahovala 602 jednotek didaktické interakce. Na jeden pětisekundový interval připadlo v průměru 1,17 JDI.

Z forem chování trenéra (kategorie 1) se vyskytovaly jednotlivé subkategorie v zastoupení:

<u>KATEGORIE</u>	<u>%</u>	<u>JDI</u>
instrukce	20,3	122
korekce	2,3	14
zpětná informace	31,6	190
oznámení a jiné projevy	3,3	20
dotaz	7,0	42
recepce	4,2	25
pozorování	29,9	180
Nejasná situace	1,5	9

Graf 12, zastoupení forem chování trenéra

Ve sledované tréninkové jednotce převyšovala zpětná informace a pozorování, následovala instrukce. Tyto kategorie převyšovaly nad ostatními. Některé další kategorie trenérova chování (posuzování, spoluúčast dopomoc) se v průběhu pozorování nevyskytly.

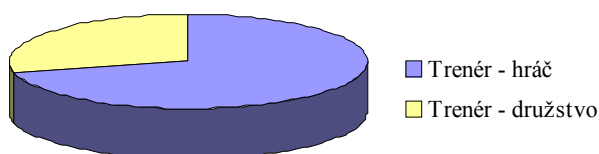
Předmětem didaktické interakce (kategorie 6) byly zastoupeny subkategorie:

Herní (učební) činnost	93%	(560 JDI)
Organizační a přípravná činnost	6,8%	(41 JDI)
Činnost bez didaktického významu	0,2%	(1JDI)

V celé tréninkové jednotce připadlo na jednotlivé didaktické situace:

Trenér - hráč	71,5%
Trenér – skupina hráčů	0,0%
Trenér – družstvo	28,5%

Graf 13, zastoupení didaktických situací

V průběhu tréninkové jednotky byl trenér celkově:

středně neutrální	(index E/N = -0,46).
mírně dominantní	(index D/I = 0,14)

V interakci s hráčem byl trenér:

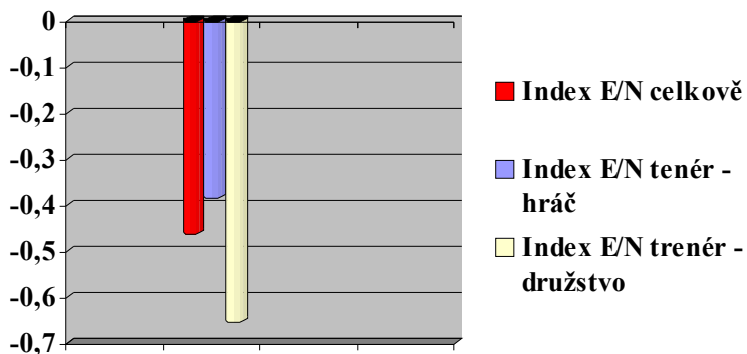
středně neutrální	(index E/N = -0,38)
mírně dominantní	(index D/I = 0,12)

V interakci s družstvem byl trenér:

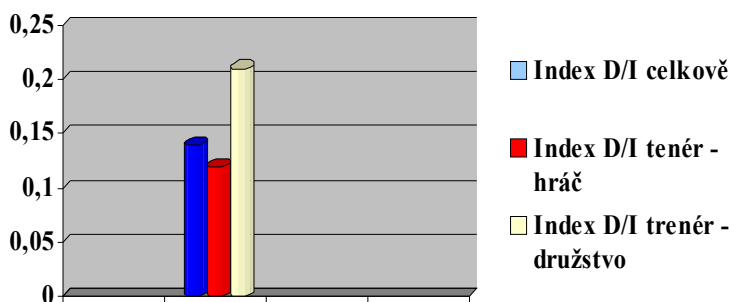
silně neutrální	(index E/N = - 0,65)
středně dominantní	(index D/I = 0,21)

Interakční situace trenér – skupina se nevyskytly.

Graf 14, poměr emocionálnosti/ neutrality v celkovém trenérově chování:

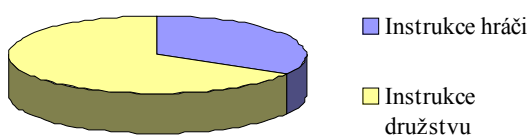
Graf 15, poměr dominance/ integrace v celkovém trenérově chování:

Charakteristika instrukce jako jedné z forem chování trenéra

Instrukce se vyskytla v **20,1%**, **33,1%** všech instrukcí bylo určeno hráči jednotlivci, **66,9%** družstvu.

Graf 16, poměr instrukcí hráči a družstvu

Při instrukcích byl trenér:

celkově středně neutrální (index E/N = - 0,40)

silně dominantní (index D/I = 0,50).

Při instrukcích podávaných hráči byl trenér:

středně neutrální (index E/N = - 0,20)

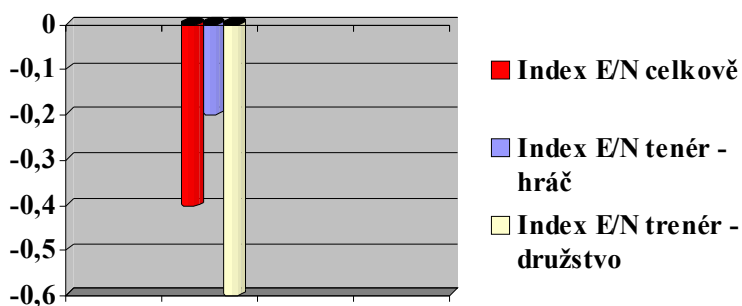
silně dominantní (index D/I = 0,60)

při instrukcích podávaných družstvu byl trenér:

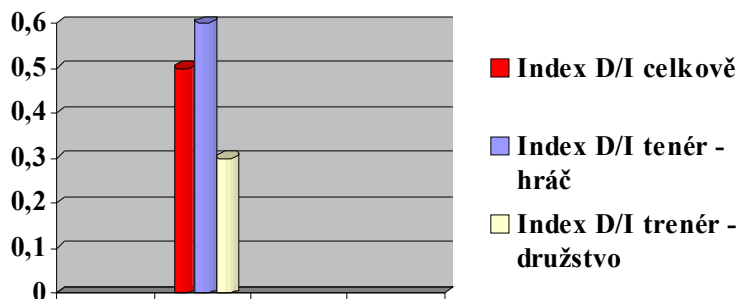
silně neutrální (index E/N = - 0,60)

středně dominantní (index D/I = 0,30)

Graf17, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, instrukce:

Graf 18, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, instrukce:

Charakteristika korekce jako jedné z forem chování trenéra

Korekce se vyskytla v **2,3%** z toho se **92,9%** se týkalo herní činnosti a **7,1%** organizační a přípravné činnosti. **100%** všech korekcí bylo určeno hráči jednotlivci.

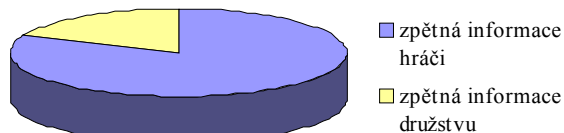
Při korekcích podávaných hráči byl trenér:

Krajně dominantní (index D/I = 1,00)

Charakteristika zpětné informace jako jedné z forem chování trenéra

Zpětná informace se vyskytla v **31,6%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **81,4%** všech zpětných informací bylo určeno hráči jednotlivci, **18,6%** družstvu.

Graf 19, poměr zpětných informací hráči a družstvu

Při zpětné informaci byl trenér:

celkově mírně emotivní (index E/N = 0,10)

mírně integrující (index D/I = -0,10).

Při zpětné informaci podávané hráči byl trenér:

středně emotivní (index E/N = 0,20)

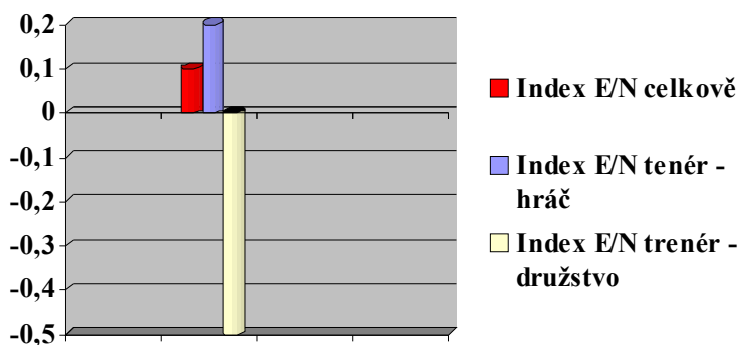
mírně integrující (index D/I = -0,10)

Při zpětné informaci podávané družstvu byl trenér:

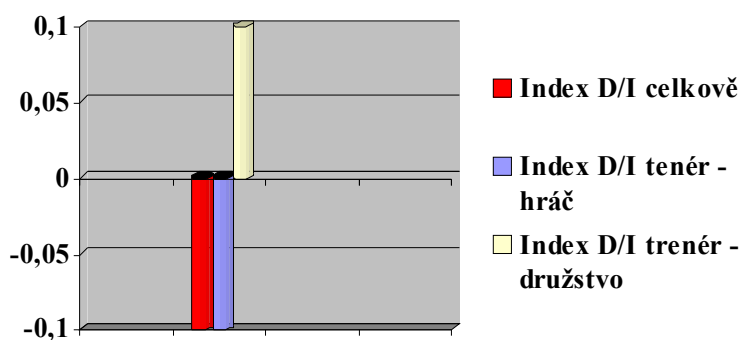
silně neutrální (index E/N = -0,50)

mírně dominantní (index D/I = 0,10)

Graf 20, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, zpětná informace:

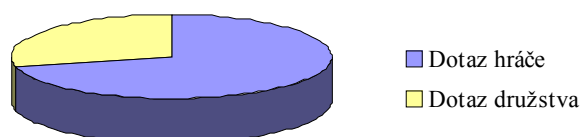
Graf 21, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, zpětná informace:

Dotaz

V trenérově chování se vyskytl dotaz v **1,2%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **71,1%** všech dotazů bylo určeno hráči jednotlivci, **28,9%** družstvu.

Graf 22, poměr dotazů hráči a družstvu

Výsledky kategorií 4 (formy projevu trenéra), 7 (druhy činnosti hráče) a 9 (formy projevu družstva)

Ve sledované jednotce byly zastoupeny formy projevu trenéra:

<u>FORMA PROJEVU</u>	<u>%</u>
řečový projev	60,8
řečový a pohybový projev	2,1
pohybový projev	2,1
mlčení	35

Z druhů činnosti hráče byly zastoupeny:

<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	14,1
nepřímá recepce (v nečinnosti)	0
činnost pod přímou kontrolou	46,6
činnost bez přímé kontroly	0

Z druhů činnosti družstva byly zastoupeny:

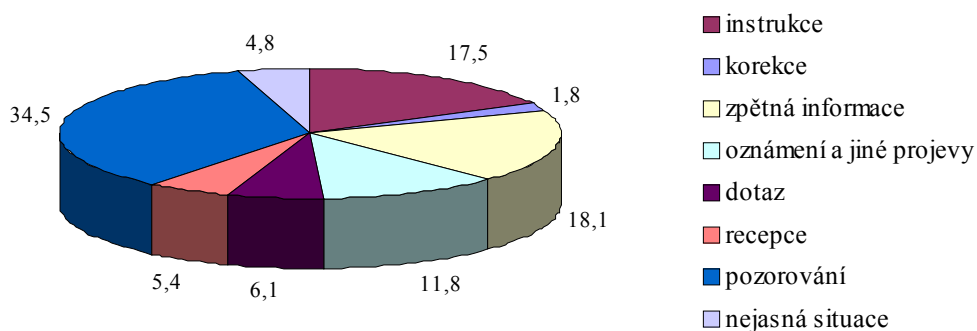
<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	23,3
nepřímá recepce (v nečinnosti)	7,8
činnost pod přímou kontrolou	13,3
činnost bez přímé kontroly	55,3

Tréninková jednotka trvající 62 minut obsahovala 773 jednotek didaktické interakce. Na jeden pětisekundový interval připadlo v průměru 1,04 JDI.

Z forem chování trenéra (kategorie 1) se vyskytovaly jednotlivé subkategorie v zastoupení:

<u>KATEGORIE</u>	<u>%</u>	<u>JDI</u>
instrukce	17,5	135
korekce	1,8	14
zpětná informace	18,1	140
oznámení a jiné projevy	11,8	91
dotaz	6,1	47
recepce	5,4	42
pozorování	34,5	267
nejasná situace	4,8	37

Graf 23, zastoupení forem chování trenéra

Ve sledované tréninkové jednotce bylo v největší míře zastoupeno pozorování. V rovnováze byly zastoupeny instrukce, zpětná informace. Ostatní formy chování byly zastoupeny v menší míře.

Předmětem didaktické interakce (kategorie 6) byly zastoupeny subkategorie:

Herní (učební) činnost	85,6%	(662 JDI)
Organizační a přípravná činnost	12%	(93 JDI)

Činnost bez didaktického významu 2,3% (18JDI)

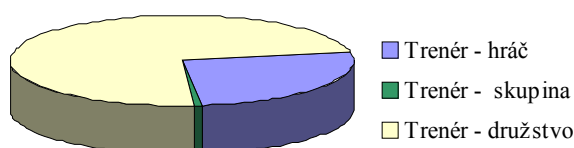
V celé tréninkové jednotce připadlo na jednotlivé didaktické situace:

Trenér - hráč 25,9%

Trenér – skupina hráčů 0,9%

Trenér – družstvo 73,3%

Graf 24, zastoupení didaktických situací

V průběhu tréninkové jednotky byl trenér celkově:

silně neutrální (index E/N = -0,52).

mírně dominantní (index D/I = 0,07)

V interakci s hráčem byl trenér:

mírně neutrální (index E/N = -0,08)

mírně dominantní (index D/I = 0,02)

V interakci se skupinou hráčů byl trenér:

krajně neutrální (index E/N = -1,00)

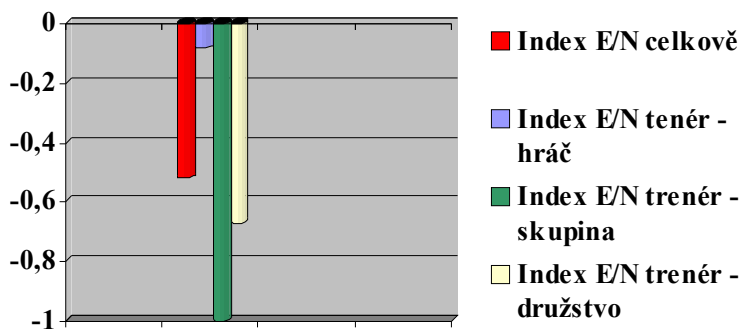
vyrovnaný podíl četnosti obou jevů (index D/I = 0,00)

V interakci s družstvem byl trenér:

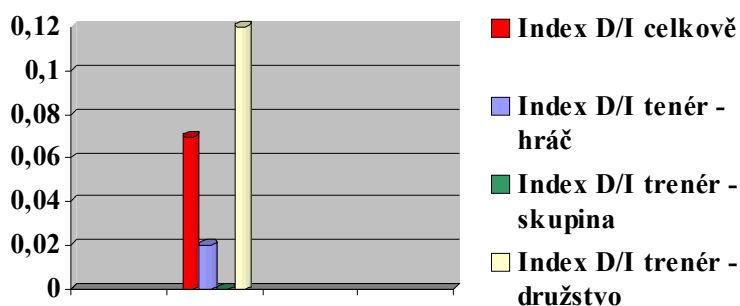
silně neutrální (index E/N = - 0,67)

mírně dominantní (index D/I = 0,12)

Graf 25, poměr emocionálnosti/ neutrality v celkovém trenérově chování:

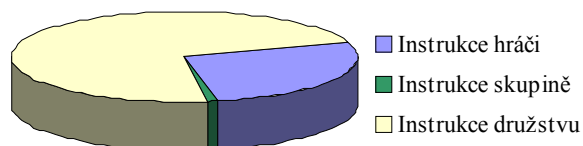
Graf 26, poměr dominance/ integrace v celkovém trenérově chování:

Charakteristika instrukce jako jedné z forem chování trenéra

Instrukce se vyskytla v **17,3%**, **85,1%** instrukcí se týkalo tréninkové činnosti, **14,9%** organizační a přípravné činnosti. **27,6%** všech instrukcí bylo určeno hráči jednotlivci, **0,7%** skupině a **71,6%** družstvu.

Graf 27, poměr instrukcí hráči, skupině a družstvu

Při instrukcích byl trenér:

celkově mírně neutrální (index E/N = - 0,10)
 krajně dominantní (index D/I = 0,80).

Při instrukcích podávaných hráči byl trenér:

středně emotivní (index E/N = 0,30)
 krajně dominantní (index D/I = 0,80)

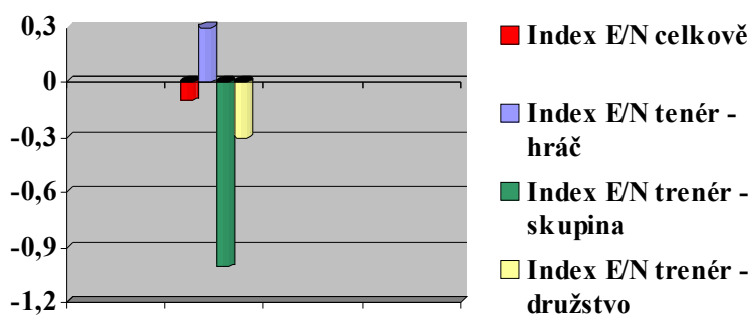
Při podávání instrukcí skupině hráčů byl trenér:

krajně neutrální (index E/N = -1,00)
 vyrovnaný podíl četnosti obou jevů (index D/I = 0,00)

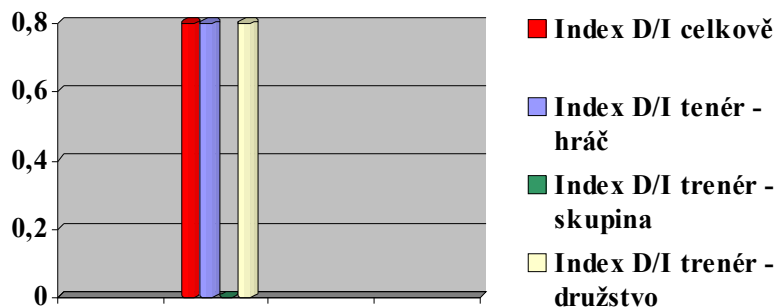
při instrukcích podávaných družstvu byl trenér:

středně neutrální (index E/N = - 0,30)
 krajně dominantní (index D/I = 0,80)

Graf 28, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, instrukce:

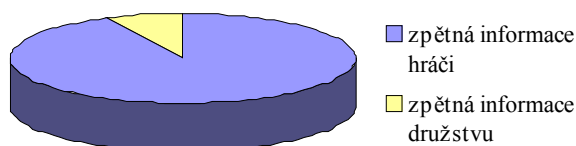
Graf 29, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, instrukce:

Charakteristika korekce jako jedné z forem chování trenéra

Korekce se vyskytla v **1,8%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **92,9%** korekcí bylo určeno hráči jednotlivci a **7,1%** družstvu, korekce skupiny se nevyskytla.

Graf 30, poměr zpětných informací hráči a družstvu

Při korekcích byl trenér:

silně dominantní (index D/I = 0,7).

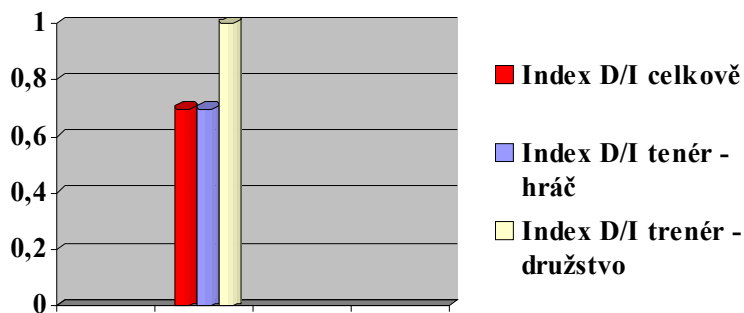
Při korekci hráče byl trenér:

silně dominantní (index D/I = 0,7).

Při korekci družstva byl trenér:

krajně dominantní (index D/I = 1,00)

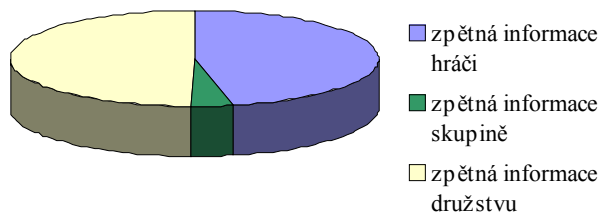
Graf 31, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, korekce:

Charakteristika zpětné informace jako jedné z forem chování trenéra

Zpětná informace se vyskytla v **18%**, z toho **92,8%** se týkalo tréninkové činnosti a **7,2%** organizační činnosti. **46,8%** všech zpětných informací bylo určeno hráči jednotlivci, **3,6%** skupině hráčů a **49,6%** družstvu.

Graf 32, poměr zpětné informace hráči, skupině a družstvu

Při zpětné informaci byl trenér:

celkově středně emotivní (index E/N = 0,30)
silně integrující (index D/I = -0,50).

Při zpětné informaci podávané hráči byl trenér:

středně emotivní (index E/N = 0,30)
silně integrující (index D/I = - 0,60)

Při zpětné informaci podávané skupině hráčů byl trenér:

krajně neutrální (index E/N = - 1,00)

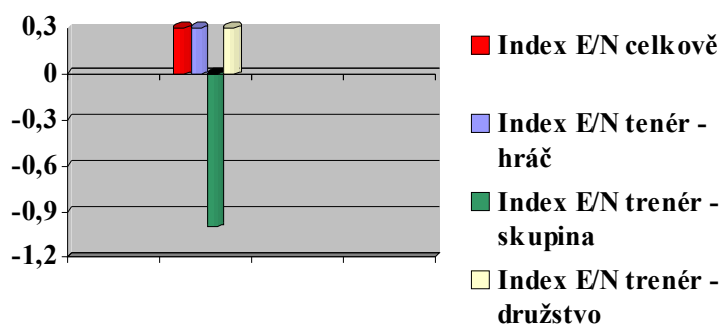
vyrovnaný počet jevů (index D/I = 0,00)

Při zpětné informaci podávané družstvu byl trenér:

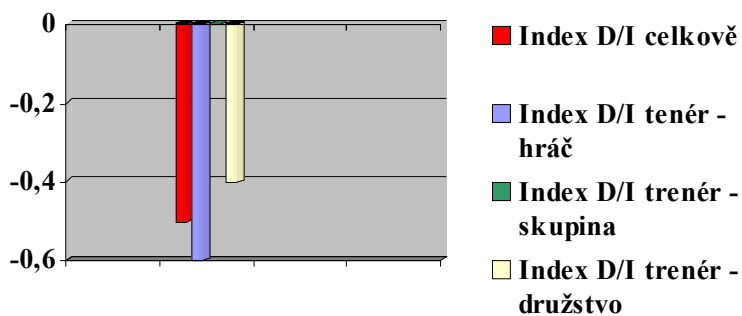
středně emotivní (index E/N = 0,30)

středně integrující (index D/I = - 0,40)

Graf 33, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, zpětná informace:

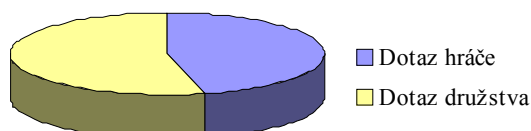
Graf 34, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, zpětná informace:

Dotaz

V trenérově chování se vyskytl dotaz v **6,1%** z toho **28,1%** se týkalo tréninkové činnosti. **46,2%** všech dotazů bylo určeno hráči jednotlivci, **53,8%** družstvu.

Graf 35, poměr dotazů hráči a družstvu

Výsledky kategorií 4 (formy projevu trenéra), 7 (druhy činnosti hráče) a 9 (formy projevu družstva).

Ve sledované jednotce byly zastoupeny formy projevu trenéra:

<u>FORMA PROJEVU</u>	<u>%</u>
řečový projev	43,0
řečový a pohybový projev	1,1
mlčení	55,5

Z druhů činnosti hráče byly zastoupeny:

<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	6,5
nepřímá recepce (v nečinnosti)	0
činnost pod přímou kontrolou	15,7
činnost bez přímé kontroly	0

 ..

Z druhů činnosti družstva byly zastoupeny:

<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	7,4
nepřímá recepce (v nečinnosti)	2,1
činnost pod přímou kontrolou	59,7
činnost bez přímé kontroly	30,4

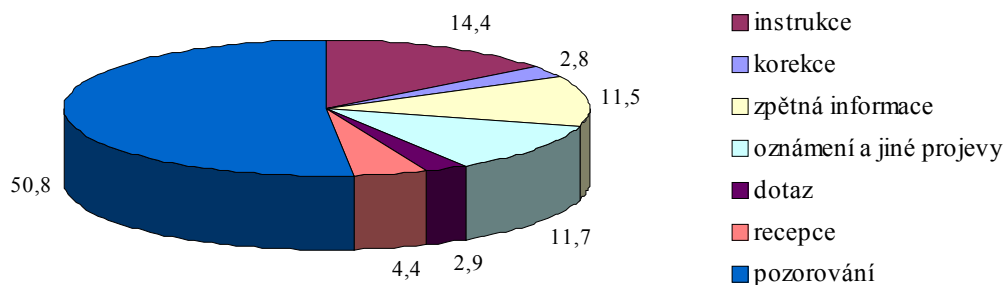
4.1.4. Alexander Schonenberger snímek Č.2

Tréninková jednotka trvající 48 minut obsahovala 618 jednotek didaktické interakce. Na jeden pětisekundový interval připadlo v průměru 1,07 JDI.

Z forem chování trenéra (kategorie 1) se vyskytovaly jednotlivé subkategorie v zastoupení:

<u>KATEGORIE</u>	<u>%</u>	<u>JDI</u>
instrukce	14,4	89
korekce	2,8	17
zpětná informace	11,5	71
oznámení a jiné projevy	11,7	72
dotaz	2,9	18
recepce	4,4	27
pozorování	50,8	314
nejasná situace	1,6	3

Graf 36, zastoupení forem chování trenéra

Ve sledované tréninkové jednotce bylo více než z poloviny zastoupené pozorování. Následují rovnoměrně zastoupené instrukce, oznámení a zpětná informace.

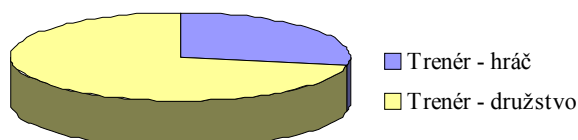
Předmětem didaktické interakce (kategorie 6) byly zastoupeny subkategorie:

Herní (učební) činnost	89,5% (553 JDI)
Organizační a přípravná činnost	6,6% (41 JDI)
Pozdrav	0,3% (2 JDI)
Činnost bez didaktického významu	3,6% (22 JDI)

V celé tréninkové jednotce připadlo na jednotlivé didaktické situace:

Trenér - hráč	28,4%
Trenér – skupina hráčů	0,0%
Trenér – družstvo	71,6%

Graf 37, zastoupení didaktických situací

V průběhu tréninkové jednotky byl trenér celkově:

silně neutrální (index E/N = -0,64).

mírně integrující (index D/I = -0,13)

V interakci s hráčem byl trenér:

středně neutrální (index E/N = -0,21)

mírně integrující (index D/I = -0,08)

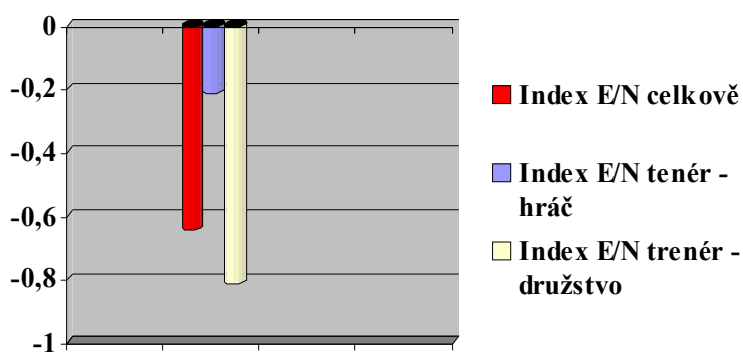
V interakci s družstvem byl trenér:

krajně neutrální (index E/N = -0,81)

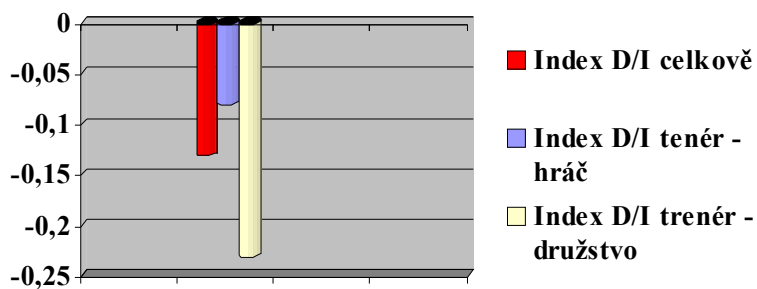
středně integrující (index D/I = -0,23)

Interakční situace trenér – skupina se nevyskytly.

Graf 38, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, celkově:

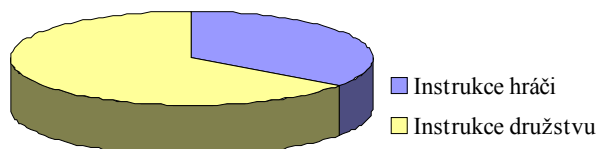
Graf 39, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, celkově:

Charakteristika instrukce jako jedné z forem chování trenéra

Instrukce se vyskytla v **14,4%**, **34,8%** všech instrukcí bylo určeno hráči jednotlivci, **65,2%** družstvu. **93,3%** instrukcí se týkalo tréninkové činnosti, **6,7%** organizační a přípravné činnosti

Graf 40, poměr instrukcí hráči a družstvu

Při instrukcích byl trenér:

celkově středně neutrální (index E/N = - 0,40)
 krajně dominantní (index D/I = 0,80).

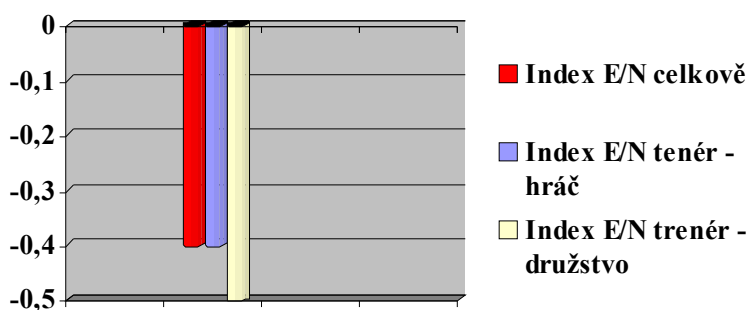
Při instrukcích podávaných hráči byl trenér:

středně neutrální (index E/N = - 0,40)
 krajně dominantní (index D/I = 1,00)

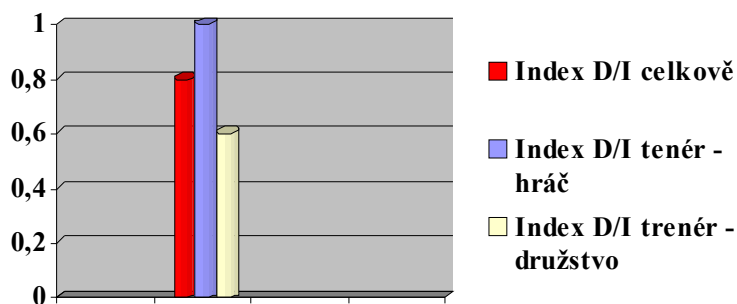
při instrukcích podávaných družstvu byl trenér:

silně neutrální (index E/N = - 0,50)
 silně dominantní (index D/I = - 0,60)

Graf 41, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, instrukce:

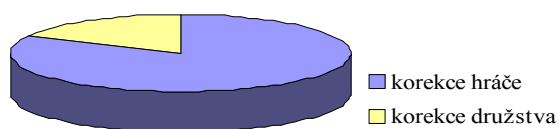
Graf 42, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, instrukce:

Charakteristika korekce jako jedné z forem chování trenéra

Korekce se vyskytla v **2,8%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **82,4%** všech korekcí bylo určeno hráči jednotlivci a **17,6%** družstvu.

Graf 43, poměr korekcí hráče a družstva

Při korekcích celkem byl trenér:

krajně dominantní (index D/I = 1,00)

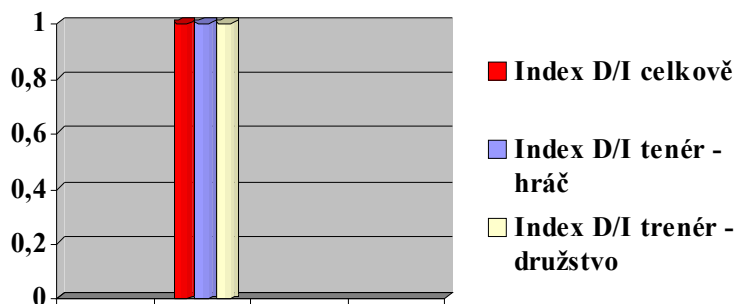
Při korekcích hráče byl trenér:

krajně dominantní (index D/I = 1,00)

Při korekcích družstva byl trenér:

krajně dominantní (index D/I = 1,00)

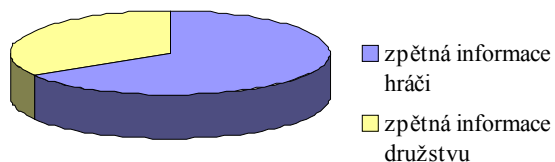
Graf 44, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, korekce:

Charakteristika zpětné informace jako jedné z forem chování trenéra

Zpětná informace se vyskytla v **11,5%** z toho **94,4%** se týkalo tréninkové činnosti a **2,8%** organizační činnosti. **66,2%** všech zpětných informací bylo určeno hráči jednotlivci, **33,8%** družstvu.

Graf 44, poměr zpětných informací hráči a družstvu

Při zpětné informaci byl trenér:

celkově silně emotivní (index E/N = 0,70)
krajně integrující (index D/I = -0,80).

Při zpětné informaci podávané hráči byl trenér:

silně emotivní (index E/N = 0,70)
krajně integrující (index D/I = - 0,70)

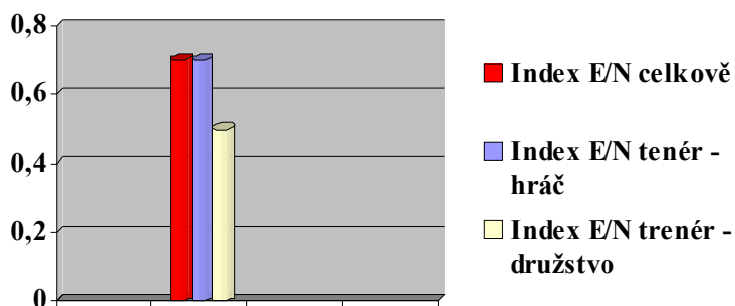
Při zpětné informaci podávané družstvu byl trenér:

silně emotivní (index E/N = 0,50)

krajně integrující

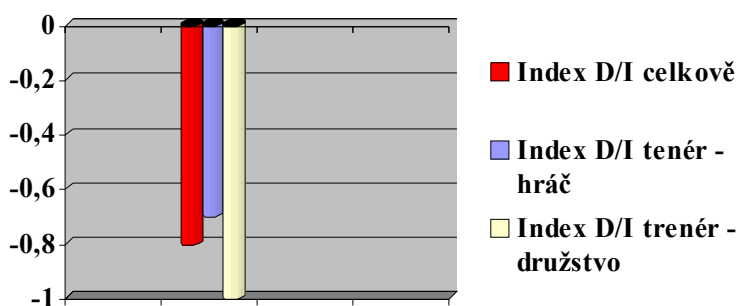
(index D/I = - 1,00)

Graf 45, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, zpětná informace:

Graf 46, poměr

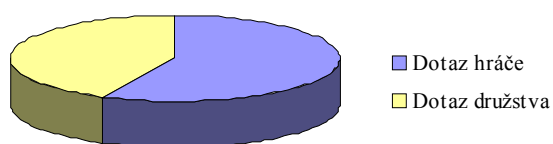
dominance/ integrace v trenérově chování, zpětná informace:

Dotaz

V trenérově chování se vyskytl dotaz v **2,9%** z toho **19,7%** se týkalo tréninkové činnosti. **57,1%** všech dotazů bylo určeno hráči jednotlivci, **42,9%** družstvu.

Graf 45, poměr dotazů hráči a družstvu

Výsledky kategorií 4 (formy projevu trenéra), 7 (druhy činnosti hráče) a 9 (formy projevu družstva)

Ve sledované jednotce byly zastoupeny formy projevu trenéra:

<u>FORMA PROJEVU</u>	<u>%</u>
řečový projev	54,6
řečový a pohybový projev	0,3
mlčení	44,9

Z druhů činnosti hráče byly zastoupeny:

<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	10,5
nepřímá recepce (v nečinnosti)	0
činnost pod přímou kontrolou	11,4
činnost bez přímé kontroly	0

Z druhů činnosti družstva byly zastoupeny:

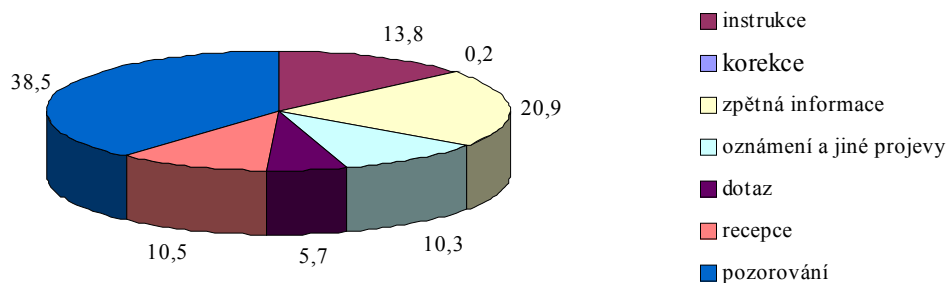
<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	11,9
nepřímá recepce (v nečinnosti)	2,2
činnost pod přímou kontrolou	53,8
činnost bez přímé kontroly	32,1

Tréninková jednotka trávající 42 minut obsahovala 522 jednotek didaktické interakce. Na jeden pětisekundový interval připadlo v průměru 1,04 JDI.

Z forem chování trenéra (kategorie 1) se vyskytovaly jednotlivé subkategorie v zastoupení:

<u>KATEGORIE</u>	<u>%</u>	<u>JDI</u>
instrukce	13,8	72
korekce	0,2	1
zpětná informace	20,9	109
oznámení a jiné projevy	10,3	54
dotaz	5,7	30
recepce	10,5	55
pozorování	38,5	201

Graf 46, zastoupení forem chování trenéra

Ve sledované tréninkové jednotce byly v rovnováze zastoupeny instrukce, oznámení a recepce. Převyšovaly pozorování a zpětná informace. Tyto kategorie převažovaly nad korekcí. Dotaz byl zastoupen v zanedbatelné míře.

Předmětem didaktické interakce (kategorie 6) byly zastoupeny subkategorie:

Herní (učební) činnost	85,8% (448 JDI)
Organizační a přípravná činnost	9,2% (48 JDI)
Sociálně mravní chování	0,6% (3 JDI)
Pozdrav	0,6% (3 JDI)
Činnost bez didaktického významu	5,8% (20 JDI)

V celé tréninkové jednotce připadlo na jednotlivé didaktické situace:

Trenér - hráč	82,1%
Trenér – skupina hráčů	0,0%
Trenér – družstvo	17,7%

Graf 47, zastoupení didaktických situací

V průběhu tréninkové jednotky byl trenér celkově:

silně neutrální	(index E/N = -0,70).
mírně integrující	(index D/I = -0,09)

V interakci s hráčem byl trenér:

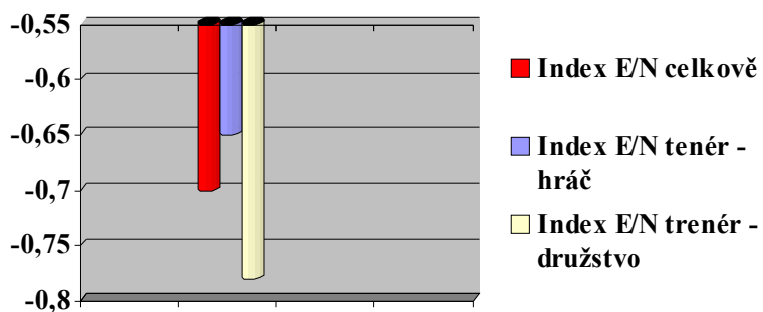
silně neutrální	(index E/N = -0,65)
mírně integrující	(index D/I = -0,04)

V interakci s družstvem byl trenér:

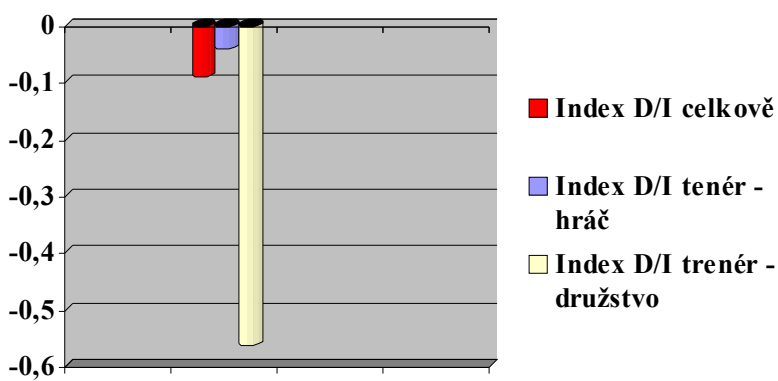
silně neutrální	(index E/N = - 0,78)
silně integrující	(index D/I = -0,56)

Interakční situace trenér – skupina se nevyskytly.

Graf 48, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování:

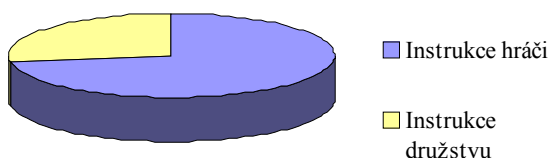
Graf 49, poměr dominance/ integrace v trenérově chování:

Charakteristika instrukce jako jedné z forem chování trenéra

Instrukce se vyskytla v **13,8%**, **72,6%** všech instrukcí bylo určeno hráči jednotlivci, **27,4%** družstvu. **86,3%** instrukcí se týkalo tréninkové činnosti, **13,7%** organizační a přípravné činnosti

Graf 50, poměr instrukcí hráči a družstvu

Při instrukcích byl trenér:

celkově středně neutrální (index E/N = - 0,40)

silně dominantní (index D/I = 0,70).

Při instrukcích podávaných hráči byl trenér:

středně neutrální (index E/N = -0,20)

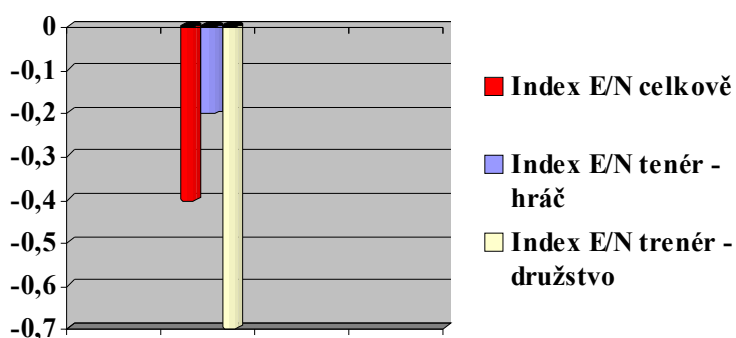
krajně dominantní (index D/I = 0,80)

při instrukcích podávaných družstvu byl trenér:

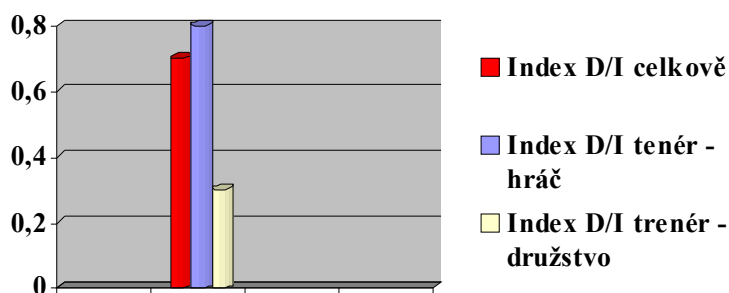
silně neutrální (index E/N = - 0,70)

středně dominantní (index D/I = 0,30)

Graf 51, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, instrukce:

Graf 52, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, instrukce:

Charakteristika korekce jako jedné z forem chování trenéra

Korekce se vyskytla v **0,2%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **100%** všech korekcí bylo určeno hráči jednotlivci.

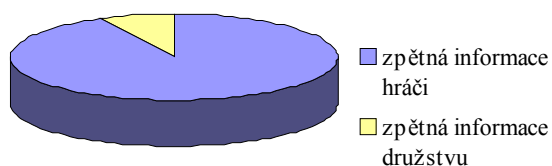
Při korekcích podávaných hráči byl trenér:

Krajně dominantní (index D/I = 1,00)

Charakteristika zpětné informace jako jedné z forem chování trenéra

Zpětná informace se vyskytla v **20,9%** z toho **94%** se týkalo tréninkové činnosti a **6%** přípravné a organizační činnosti. **96,2%** všech zpětných informací bylo určeno hráči jednotlivci, **7,4%** družstvu.

Graf 53, poměr zpětných informací hráči a družstvu

Při zpětné informaci byl trenér:

celkově mírně neutrální (index E/N = -0,10)

silně integrující (index D/I = -0,60).

Při zpětné informaci podávané hráči byl trenér:

mírně neutrální (index E/N = -0,10)

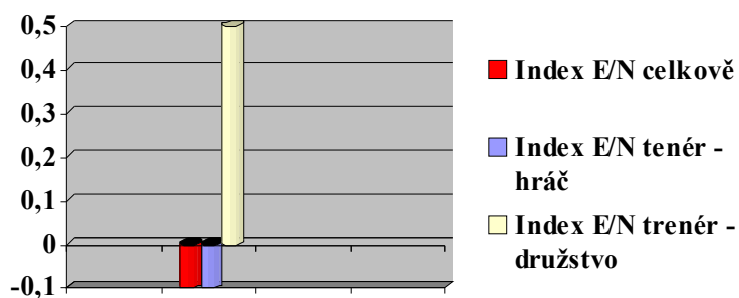
silně integrující (index D/I = - 0,50)

Při zpětné informaci podávané družstvu byl trenér:

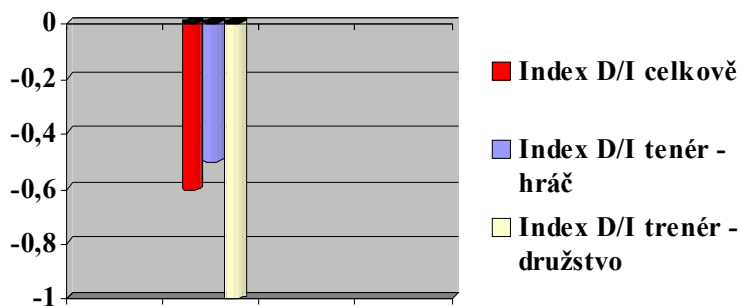
silně emotivní (index E/N = 0,50)

krajně integrující (index D/I = - 1,00)

Graf 55, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, zpětná informace:

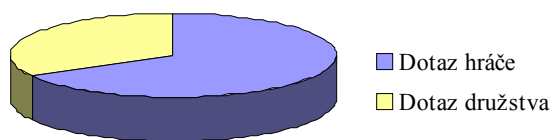
Graf 56, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, zpětná informace:

Dotaz

V trenérově chování se vyskytl dotaz v **5,7%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **66,7%** všech dotazů bylo určeno hráči jednotlivci, **33,3%** družstvu.

Graf 57, poměr dotazů hráči a družstvu

Výsledky kategorií 4 (formy projevu trenéra), 7 (druhy činnosti hráče) a 9 (formy projevu družstva)

Ve sledované jednotce byly zastoupeny formy projevu trenéra:

FORMA PROJEVU	%
řečový projev	50,6
řečový a pohybový projev	0,4
mlčení	49

Z druhů činnosti hráče byly zastoupeny:

<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	5,6
nepřímá recepce (v nečinnosti)	0
činnost pod přímou kontrolou	54,8
činnost bez přímé kontroly	0

Z druhů činnosti družstva byly zastoupeny:

<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	6,9
nepřímá recepce (v nečinnosti)	1,0
činnost pod přímou kontrolou	9,0
činnost bez přímé kontroly	82,4

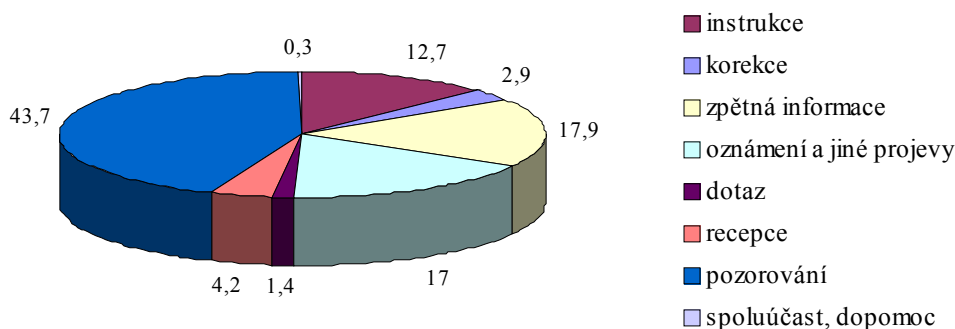
4.1.6. Rodger Schmidt snímek Č.2

Tréninková jednotka trávající 44 minut obsahovala 577 jednotek didaktické interakce. Na jeden pětisekundový interval připadlo v průměru 1,09 JDI.

Z forem chování trenéra (kategorie 1) se vyskytovaly jednotlivé subkategorie v zastoupení:

<u>KATEGORIE</u>	<u>%</u>	<u>JDI</u>
instrukce	12,7	73
korekce	2,9	17
zpětná informace	17,9	103
oznámení a jiné projevy	17	98
dotaz	1,4	8
recepce	4,2	24
pozorování	43,7	252
Spoluúčast, pomoc	0,3	2

Graf 58, zastoupení forem chování trenéra

Ve sledované tréninkové jednotce převyšovalo pozorování, následovaly oznámení a zpětná informace. Tyto kategorie převyšovaly nad ostatními. Ve výraznější míře byla také zastoupena kategorie instrukce.

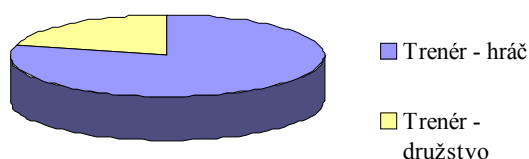
Předmětem didaktické interakce (kategorie 6) byly zastoupeny subkategorie:

Herní (učební) činnost	79,5% (459 JDI)
Organizační a přípravná činnost	15,9% (84 JDI)
Činnost bez didaktického významu	4,5% (26 JDI)

V celé tréninkové jednotce připadlo na jednotlivé didaktické situace:

Trenér - hráč	79,6%
Trenér – skupina hráčů	0,0%
Trenér – družstvo	20,5%

Graf 59, zastoupení didaktických situací

V průběhu tréninkové jednotky byl trenér celkově:

silně neutrální (index E/N = -0,59).

středně integrující (index D/I = -0,25)

V interakci s hráčem byl trenér:

silně neutrální (index E/N = -0,58)

středně integrující (index D/I = -0,25)

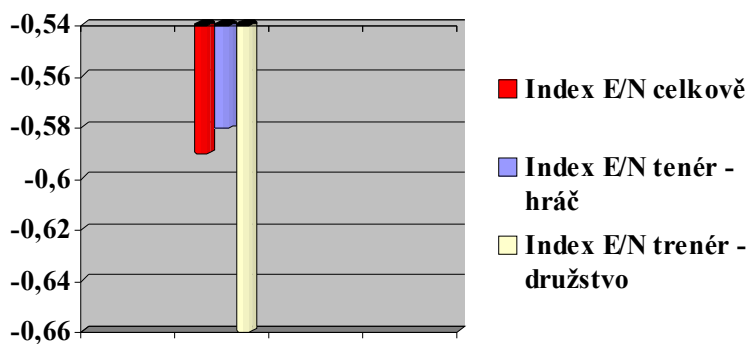
V interakci s družstvem byl trenér:

silně neutrální (index E/N = -0,66)

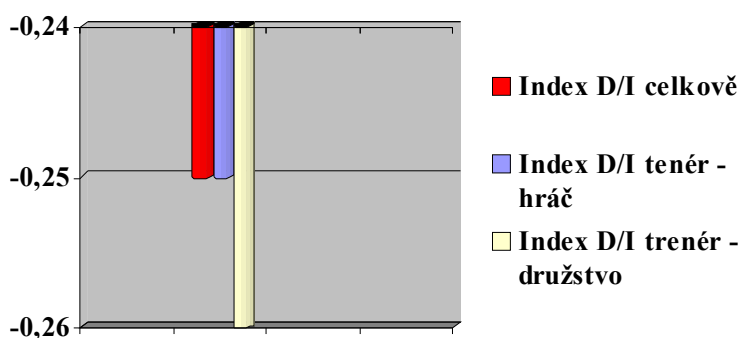
středně integrující (index D/I = -0,26)

Interakční situace trenér – skupina se nevyskytly.

Graf 60, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování

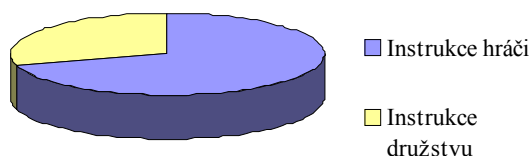
Graf 61, poměr dominance/ integrace v trenérově chování:

Charakteristika instrukce jako jedné z forem chování trenéra

Instrukce se vyskytla v **12,7%**, **70,4%** všech instrukcí bylo určeno hráči jednotlivci, **29,6%** družstvu. **59,2%** instrukcí bylo věnováno tréninkové činnosti, **39,4%** organizační a přípravné činnosti.

Graf 62, poměr instrukcí hráči a družstvu

Při instrukcích byl trenér:

vyrovnaný podíl jevů

(index E/N = - 0,00)

středně dominantní

(index D/I = 0,30).

Při instrukcích podávaných hráči byl trenér:

mírně emotivní

(index E/N = 0,10)

středně dominantní

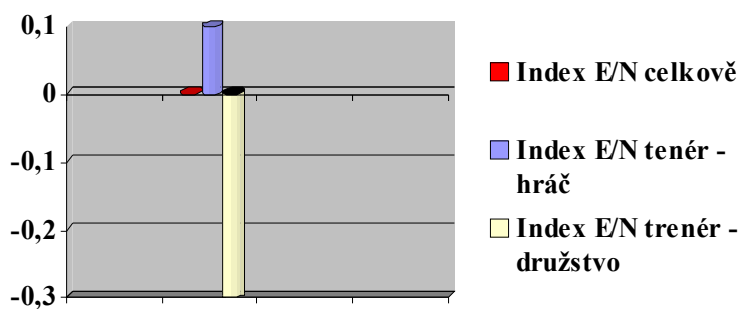
(index D/I = 0,30)

při instrukcích podávaných družstvu byl trenér:

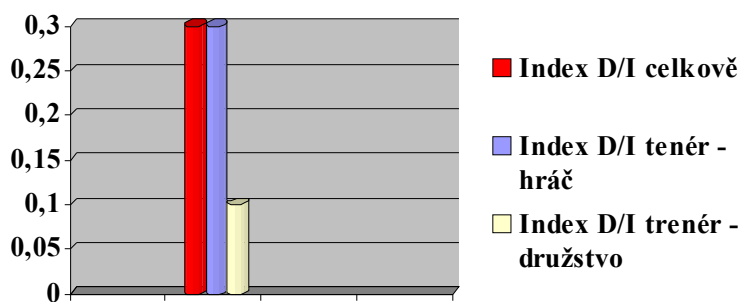
středně neutrální
mírně dominantní

(index E/N = - 0,30)
(index D/I = 0,10)

Graf 63, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, instrukce:

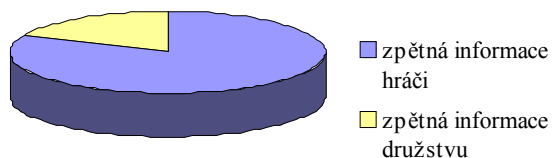
Graf 64, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, instrukce:

Charakteristika zpětné informace jako jedné z forem chování trenéra

Zpětná informace se vyskytla v **17,9%** z toho **97,1%** se týkalo tréninkové činnosti, **2,9%** přípravné a organizační činnosti. **81,6%** všech zpětných informací bylo určeno hráči jednotlivci, **18,4%** družstvu.

Graf 65, poměr zpětných informací družstvu a hráči

Při zpětné informaci byl trenér:

vyrovnaný podíl jevů (index E/N = 0,00)

krajně integrující (index D/I = -0,90).

Při zpětné informaci podávané hráči byl trenér:

mírně emotivní (index E/N = 0,10)

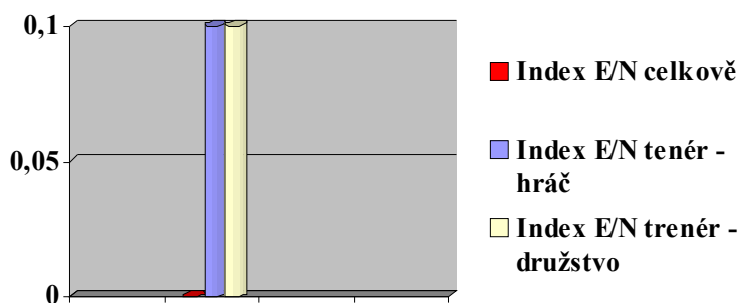
krajně integrující (index D/I = - 1,00)

Při zpětné informaci podávané družstvu byl trenér:

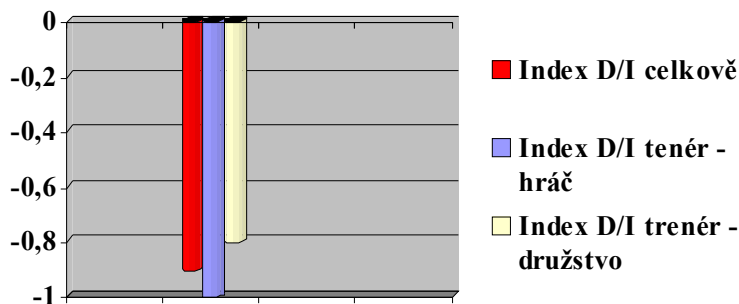
mírně emotivní (index E/N = 0,10)

krajně integrující (index D/I = -0,80)

Graf 66, poměr emocionálnosti/ neutrality v trenérově chování, zpětná informace:

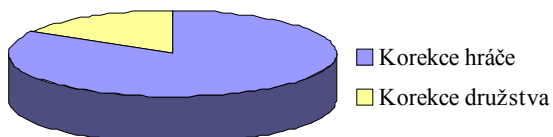
Graf 67, poměr dominance/ integrace v trenérově chování, zpětná informace:

Charakteristika korekce jako jedné z forem chování trenéra

Korekce se vyskytla v **2,9%** z toho se **88,4%** se týkalo herní činnosti a **17,6%** organizační a přípravné činnosti. **88,2%** všech korekcí bylo určeno hráči jednotlivci a **11,8%** družstvu.

Graf 68, poměr korekcí hráče a družstva

Při korekcích podávaných hráči byl trenér:

Krajně dominantní (index D/I = 1,00)

Při korekcích podávaných družstvu byl trenér:

Krajně dominantní (index D/I = 1,00)

Dotaz

V trenérově chování se vyskytl dotaz v **1,4%** z toho **100%** se týkalo tréninkové činnosti. **100%** všech dotazů bylo určeno hráči jednotlivci.

Výsledky kategorií 4 (formy projevu trenéra), 7 (druhy činnosti hráče) a 9 (formy projevu družstva)

Ve sledované jednotce byly zastoupeny formy projevu trenéra:

<u>FORMA PROJEVU</u>	<u>%</u>
řečový projev	51,6
řečový a pohybový projev	0,7
pohybový projev	0,2
mlčení	47,5

Z druhů činnosti hráče byly zastoupeny:

<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	4,3
nepřímá recepce (v nečinnosti)	0
činnost pod přímou kontrolou	55,8
činnost bez přímé kontroly	0

Z druhů činnosti družstva byly zastoupeny:

<u>DRUH ČINNOSTI</u>	<u>%</u>
přímá recepce (v nečinnosti)	7,1
nepřímá recepce (v nečinnosti)	4,3
činnost pod přímou kontrolou	12,1
činnost bez přímé kontroly	76,4

5. Diskuse

Cílem diplomové práce bylo porovnat jednotlivé trenéry a jejich vedení tréninkových jednotek navzájem podle výsledků získaných metodou ADI. U všech trenérů byly sledovány jednotky zaměřené na nácvik techniky odhozu a specifické herní činnosti. Předem ale zmíním organizaci tréninkových jednotek jednotlivých trenérů: J. L. organizoval tréninky tak, že každý hráč prováděl jednotlivě cvičení pod jeho přímým dohledem. Ostatní dva trenéři zvolili metodu herní, kdy zadali určité cvičení a ve větší míře sledovali dění na ledě.

Prvním kritériem porovnávání byl výskyt jednotlivých forem chování trenérů. Pro přehlednost jsem sestavil jednotlivé formy chování u jednotlivých trenérů do tabulky:

Kategorie	Jiří Lubina		Alexander Schonenberger		Rodger Schmidt	
	Snímek 1	Snímek 2	Snímek 1	Snímek 2	Snímek 1	Snímek 2
Instrukce	25,6%	20,3%	17,5%	14,4%	13,8%	12,7%
Korekce	4,6%	2,3%	1,8%	2,8%	0,2%	2,9%
Zpětná informace	23,7%	31,6%	18,1%	11,5%	20,9%	17,9%
Oznámení a jiné projevy	8,8%	3,3%	11,8%	11,7%	10,3%	17%
Dotaz	2,1%	7,0%	6,1%	2,9%	5,7%	1,4%
Recepce	1,2%	4,2%	5,4%	4,4%	10,5%	4,2%
Pozorování	32,7%	29,9%	34,5%	50,8%	38,5%	43,7%

Z forem chování převažuje pozorování. Míra pozorování odráží právě organizaci tréninků. Následuje instrukce s vysokým zastoupením učební činnosti (okolo 90%). Při malém počtu hráčů není nutné mnoho organizačních instrukcí. U všech tří trenérů převládá střední až silná dominance u podávání instrukcí.

U všech tří trenérů převládá zpětná informace nad korekcí. Korekce je zastoupena pouze ve zlomcích. Všichni tři podávají hráči informaci o provedeném úkonu zpětně. Nevyžadují po hráčích okamžitou nápravu.

U těchto dvou forem chování je zajímavá postojová aktivita jednotlivých trenérů. V případě korekcí byli všichni tři trenéři silně až krajně dominantní. V případě podávání zpětných informací jsou patrné rozdíly mezi zkušenějšími zahraničními trenéry a zástupcem z ČR. Respektive mezi jeho první tréninkovou jednotkou. V té byl J. L. mírně integrující až mírně dominantní. U jeho druhého tréninku již, stejně jako u A. S. a R. S. naprosto převládá silná a krajní integrace, což je typický jev pro zkušenější trenéry. Tento jev by se dal vysvětlit časovým odstupem pořizování obou snímků, kdy trenér získal další zkušenosti. Bylo by ale nutné tuto domněnku potvrdit dalším sledováním.

Míra neutralnosti při podávání zpětných informací je dalším kritériem porovnávání trenérů. A. S. byl převážně silně emotivní, což do jisté míry svědčí o jeho dlouholetých zkušenostech. U R. S. je situace mírně komplikována osobou asistenta. K němu se trenér obrací mírně neutrálně, jakmile se ale jedná o přímý kontakt s družstvem je silně emotivní. J. L. je celkově silně emotivní při kontaktu s družstvem silně neutrální.

Nikdo z trenérů nenavozuje cíleně aktivitu hráčů. Projevy vlastní iniciativy jsou zastoupeny pouze ve zlomcích. Nejvíce u A. S. (3%).

V tabulkách znázorňujících formy chování hráčů se vyskytují nulové hodnoty u recepcí a činnosti bez přímé kontroly. To je dané tím, že hráči při recepcích a činnosti bez přímé kontroly byli bráni jako družstvo.

Další jev, který souvisí s organizací tréninkové jednotky a přístupem trenéra je navozování jednotlivých didaktických situací trenér – hráč (T – H), trenér – skupina (T –

S) a trenér družstvo (T – D). Pro přehlednost jsem jednotlivé zastoupení opět vyjádřil tabulkou:

Didaktická situace	Jiří Lubina		Alexander Schonenberger		Rodger Schmidt	
	Snímek 1	Snímek 2	Snímek 1	Snímek 2	Snímek 1	Snímek 2
T - H	62,4%	71,5%	28,4%	25,9	79,6%	82,1%
T - S	0%	0%	0%	0,9%	0%	0%
T - D	37,6%	28,5%	71,6%	73,3%	20,5%	17,7%

Procentuelní zastoupení jednotlivých didaktických situací u J. L. potvrzuje, že se v průběhu tréninkových jednotek věnoval převážně hráčům individuálně. R. S. se i při jiné organizaci obrací na hráče individuálně. Obrací se ale na ně z důvodů jazykové bariéry prostřednictvím tlumočnicka (asistenta). Ten předává informaci dále. U A. S. převládají situace trenér – družstvo. Ten hovoří ke hráčům vždy najednou. Didaktická situace trenér – skupina hráčů se prakticky nevyskytla. Je to pravděpodobně dáno malým počtem hráčů ve družstvu, kdy je není potřeba dělit do skupin.

Se zastoupením jednotlivých didaktických situací souvisí druhy činnosti hráče a družstva. V tréninkových jednotkách J. L. převládá logicky recepce a činnost hráče pod přímou kontrolou, zatímco u družstva převládá činnost bez přímé kontroly. Ve skutečnosti činnost družstva a hráčů bez přímé kontroly byla čekání až na ně dojde řada a budou moci provést požadovaný úkon. V tréninkových jednotkách převládá činnost družstva pod přímou kontrolou. U R. S. zdánlivě převládá činnost družstva bez přímé kontroly (až 80%) a činnost jednotlivce pod přímou kontrolou. To je do jisté míry zkresleno tím, že trenér převážně hovořil s asistentem – překladatelem, který byl při kódování snímku zařazen jako hráč ve funkci. Byla tedy navozena situace trenér – hráč, jak ukazuje i předchozí tabulka. Ve skutečnosti by se dalo říci, že družstvo bylo pod přímou kontrolou.

Z forem projevu trenérů naprosto převládá řečová forma a mlčení. Nikdo z nich nepoužil písemný projev, formou nákresů atd., taktilní projev, pohybový projev (dopomoc,

ukázkou) Právě ukázka při takovém to druhu tréninku hraje nezastupitelnou roli. V případě A. S. to bylo dáno do jisté míry zdravotní indispozicí. Technická úroveň jednotlivých trenérů ukázkou připouštěla. Taktilní podněty také hrají důležitou roli, při korekcích a podobně.

Všichni sledovaní trenéři vedli trénink přibližně 14 – 16 ti letých juniorů převážně metodou přímého řízení tréninku bez vyžadování samostatné aktivity od hráčů. Převládala jednosměrná komunikace od trenéra k hráči. Nepoužívali žádné speciální pomůcky. Jejich přístupy se lišily organizací tréninku, kdy oba zahraniční trenéři lépe využívali celou plochu dráhy a zaměstnávali tak větší počet hráčů najednou. Tento fakt je daný podmínkami k tréninku. V ČR není dostatek kvalitní ledové plochy na trénink, tak i v případě (oba snímky J. L.), že se trenér se svým družstvem dostane do zahraničí na kvalitní ledovou plochu, nedovede ji efektivně využít k tréninku. Všichni sledovaní trenéři podle výsledků mají kvalitní řečový projev.

Z hlediska interakce trenér – hráč záleží vedení tréninkového procesu na vytvořeném vztahu obou. Je-li to možné, je vhodné volit integrační postojovou aktivitu nad dominancí při podávání instrukcí, korekcí a zpětných informací. Je dle mého názoru efektivnější volit korekci než zpětnou informaci. Emocionální projev je vzhledem k hráči výhodnější než neutrální.

Stejně jako i v jiných sportovních odvětvích není nácvik techniky příliš záživnou součástí tréninkového procesu. Zvláště jedná-li se o trénink dětí a mládeže. Je tedy dle mého názoru žádoucí spojit nutné prvky nácviku s jinými formami (soutěžemi, hrou). Co nejvíce trénink zpestřit. Při dostatečném místě pro trénink je účelné zapojit do činnosti (i bez přímé kontroly) co nejvíce hráčů, otázka efektivního využití prostoru. To záleží na kázni hráčů a ochotě aktivně se podílet na tréninku. I družstvo čítající 4 až 5 hráčů se dá rozdělit do skupin, které spolupracují na řešení tréninkového úkolu. Cílem je navodit takovou atmosféru, kdy hráči sami nejvíce chtějí něco se naučit, něčeho dosáhnout.

6. Závěr

V této práci jsem se pokusil o analýzu interakce trenéra a družstva, respektive hráčů při tréninkové jednotce curlingu. Záměrně jsem vybral trenéry různých národností a tím zástupců různých curlingových škol. U jednotlivých trenérů jsem se snažil zachytit typické rysy vedení a organizace tréninků. Na základě získaných výsledků a jejich analýzy jsem zdůraznil důležité rysy v chování trenéra při vedení tréninku a detaily v organizaci tréninkové jednotky, které považuji za důležité. Výsledky, uvedené v diskusi, mohou sloužit jako určité vodítko pro začínající trenéry curlingu v České republice.

Téma jsem zpracovával pomocí ADI autorů Dobrého, Svatoně, Šafaříkové a Marvanové. Tato metoda byla vytvořena k analýze vzájemné interakce učitel – třída. Metodu jsem po formálních úpravách s úspěchem aplikoval při zkoumání interakce trenér – družstvo.

Domnívám se, že tato metoda by se dala úspěšně použít při sledování odborného vývoje jednoho, či více trenérů nejen v curlingu. Na základě průběžných výsledků výzkumu pak trenérův profesionální vývoj usměrňovat a korigovat. Toto by pak přispělo k výchově kvalitních trenérů.

7. Literatura

1. ARGYLE, M., *The social psychology of work* Lane, London : 1972
2. DOBRÝ, L., SVATOŇ, V., ŠAFAŘÍKOVÁ, J., MARVANOVÁ, Z. *Analýza didaktické interakce v tělesné výchově*. FTVS UK, Praha : 1996
3. CHOUTKA, M., DOVALIL, J., *Sportovní Trénink*. Olympia, Praha : 1991
4. JANOUŠEK, J., *Sociální komunikace*. Svoboda, Praha : 1988
5. JANOUŠEK, J., *Sociální psychologie*. Karolinum, Praha : 1998
6. PELIKÁN, J., *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Svoboda, Praha : 1988
7. SLEPIČKA, P.: *Psychologie koučování*. Olympia, Praha : 1988
8. SVOBODA, B., KARGER, J., KOCOUREK, J, *Kapitoly z pedagogiky pro studující tělesné výchovy*. I SPN, Praha : 1980